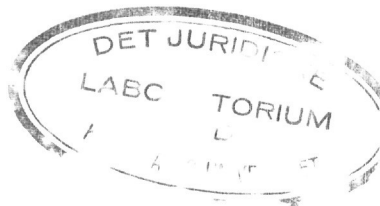

BETÆNKNING

OM ÆNDRING AF § 10 I LOV NR. 276 AF 30. JUNI 1922

OM ÆGTESKABS INDGÅELSE OG OPLØSNING

ex. 2

I.

Indledning.

Den 28. maj 1956 nedsatte justitsministeriet et udvalg med den opgave i samarbejde med repræsentanter for de andre nordiske lande at overveje en revision af § 10 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Til medlemmer af udvalget beskikkedes:

Overlæge, dr. med. Poul Dickmeiss, kontorchef i justitsministeriet Poul Gaarden, formand, politimester N. Schaumburg og overlæge P. A. Schwalbe-Hansen.

Varetagelsen af udvalgets sekretærforretninger har været overdraget sekretær i justitsministeriet, Henning Funch Jensen.

I januar 1956 var der i Sverige nedsat en komité »för utredning av frågan om de sjukdoms- och abnormtilstånd, som bör utgöra äktenskapshinder«. Denne komité fik følgende sammensætning:

Professor Nils Antoni, justitierådet Sven Romanus, formand, advokat Ingrid Gärde Widemar og medicinalråd Curt Åmark.

Det blev pålagt den svenske kommission at undersøge, hvilke hensyn der kan begrunde, at adgangen til at indgå ægteskab begrænses for visse grupper af psykisk abnorme personer, samt hvilke abnormiteter der i så henseende kan komme i betragtning.

Det skulle således nærmere overvejes, i hvilket omfang sindssygdom og åndssvaghed bør opretholdes som ægteskabshindring, ligesom det skulle undersøges, om psykopati, som ikke hidtil har været omfattet af svensk rets regler på dette område, bør medtages.

Endelig skulle kommissionen nærmere undersøge, om der er tilstrækkeligt grundlag

for at opretholde epilepsi som ægteskabshindring under hensyn til, at epilepsi snarere må opfattes som et symptom på en lidelse i centralnervesystemet end en selvstændig sygdom.

Kommissionen skulle ikke beskæftige sig med de gældende regler om kønssygdomme.

Det pålagdes kommissionen at søge samråd med de andre nordiske lande, således at reglerne på dette område så vidt muligt bliver enslydende.

I maj 1956 nedsattes et tilsvarende udvalg i Norge med følgende sammensætning:

Professor, dr. jur. Carl Jacob Arnholm, formand, journalist Ragna Hagen og direktør ved Gavstads sykehus, professor, dr. med. Örnulv Ödegård.

I foråret 1957 blev der i Finland nedsat et udvalg, der fik til opgave at overveje spørgsmålet om ændring af de gældende regler om ægteskabs indgåelse og opløsning og om ægteskabets retsvirkninger.

I begyndelsen af 1958 blev arbejdet i dette og en række andre udvalg stillet i bero. Udvalgets formand, fhv. præsident for högsta förvaltningsdomstolen U. J. Castrén, fik imidlertid af den finske regering bemyndigelse til med bistand af særligt sagkyndige og i samarbejde med de øvrige nordiske lande at udarbejde et forslag angående revision af lovgivningen om medicinske ægteskabshindringer.

Det danske udvalg har holdt en række møder. Udvalget har endvidere aflagt besøg på universitetets arvebiologiske institut, hvis leder, professor, dr. med. Tage Kemp, med udvalget har gennemgået de arvebiologiske problemer, som udvalget har måttet beskæftige sig med.

I dagene fra den 23. til den 25. marts 1959 har der været afholdt fællesmøde i Stockholm med deltagelse af repræsentanter for Norge, Sverige, Danmark og Finland. Som resultat af de førte forhandlinger

fremtræder det her foreliggende forslag til en ændret affattelse af ægteskabslovens § 10 og § 21, stk. 1, nr. 4, hvilket forslag er tiltrådt af samtlige medlemmer af udvalget.

København i juni 1960.

POUL DICKMEISS

P. A. SCHWALBE-HANSEN

POUL GAARDEN

formand

N. SCHAUMBURG

H. FUNCH JENSEN

II:

Træk af udviklingen.

a: før ægteskabsloven af 1922.

Det har fra gammel tid, jfr. således reglen i Danske Lov 3-16-5 og de lignende regler i ægteskabsordinansen af 1582 og kirkeritualet af 1685, været antaget, at personer, som manglede retlig handleevne, ikke kunne indgå ægteskab. Dette var også foreskrevet i forordningen af 30. april 1824, § 3, nr. 9, (»mangler fornuftens brug«).

Et sådant forbud havde imidlertid kun betydning for den, som ved ægteskabets indgåelse - eventuelt kun forbigående - savnede evnen til at handle fornuftmæssigt. Derimod kunne ægteskab frit indgås af den, som vel i relation til selve ægteskabsstiftelsen kunne handle fornuftmæssigt, men som i øvrigt på grund af sjælelige mangler eller sygdomme måtte anses for uegnet til at leve i ægteskab.

b:

Først den ved kgl. resolutioner af 25. juli 1910 og 19. juni 1912 nedsatte kommission (familieretskommissionen) tog spørgsmålet om psykiske og fysiske defekters indflydelse på evnen til at leve i ægteskab under nærmere overvejelse og foretog mere dybtgående undersøgelser af, hvilke defekter der ud fra denne synsvinkel kunne begrunde forbud mod ægteskab.

Kommissionens overvejelser koncentreredes om et eventuelt forbud mod, at sindssyge og åndssvage i højere grad indgår ægteskab. I kommissionsbetænkningen af 30. september 1913 begrundes et sådant forbud med faren »dels for den syge selv, dels for den anden part og navnlig for deres mulige afkom«, jfr. betænkningen side 57. Det anføres endvidere, at grunden til, at åndssvagheit i højere grad og sindssygdom bør være ægteskabshindring, i første linie skyldes hensynet til den fare, som disse svagheder frembyder for den kommende slægt, da der

synes at være almindelig enighed mellem lægerne om, at erfaringen i høj grad tyder på, at disse sygdomme eller dispositioner til dem i høj grad er arvelige.

Et eventuelt forbud begrundedes således først og fremmest i eugeniske hensyn. Kommissionen var opmærksom på, at de eugeniske hensyn kunne tale for at medtage også andre sygelige tilstande, navnlig visse former for medfødt epilepsi og sværere kronisk alkoholisme. Kommissionen veg imidlertid tilbage for at medtage disse grupper, fordi det ofte ville være umuligt at afgøre, om epilepsi i det konkrete tilfælde var en medfødt eller en som følge af ydre påvirkning opstået sygdom, og på samme måde ville det være vanskeligt for så vidt angår kronisk alkoholisme at afgrænse de sværere tilfælde fra de lette. Kun i de tilfælde, hvor epilepsi eller alkoholisme måtte være ledsaget af sværere psykiske forandringer (epileptisk demens, delirium tremens), kunne der være anledning til at hindre ægteskabs indgåelse, men disse sværere tilfælde måtte anses omfattet af begrebet sindssygdom. Af hensyn til epilepsiens »art og farlighed for ægteskabets lykke og børnene«, jfr. betænkningen, side 75, foreslog kommissionen, at den anden ægtefælle - ligesom ved veneriske sygdomme - skulle gøres bekendt med sygdommen og begge parter vejledes om farerne ved den.

I overensstemmelse med kommissionens forslag fik §§ 10 og 11 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning følgende affattelse:

§ 10:

»Den, som er sindssyg eller som er åndssvag i højere grad, må ikke indgå ægteskab. Dog skal det ved kgl. bevilling kunne tillades en sindssyg at indgå ægteskab, når det skønnes, at det under hensyn til sygdommens

art og den ringe fare for sygeligt afkom samt partens evne til at bedømme ægteskabets betydning er forsvarligt, at sådant ægteskab indgås«.

§ 11:

»Den, som lider af kønssygdom, der endnu frembyder fare for smitte eller for overførelse på afkommet eller som lider af epilepsi, må ikke indgå ægteskab, uden at den anden part er gjort bekendt med sygdommen og begge parterne af en læge har fået mundtlig vejledning om farerne ved den«.

c: Lov nr. 141 af 13. april 1938.

Efter at der ved lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage og ved lov nr. 176 af 11. maj 1935 var tilvejebragt hjemmel for sterilisation, henholdsvis af åndssvage og af andre, når samfundsmæssige hensyn taler derfor, rejste retslægerrådet i skrivelse af 12. oktober 1935 overfor justitsministeriet spørgsmål om ret vidtgående ændringer i lovens § 10. I denne skrivelse anføres bl. a. følgende:

»Det i paragraffen indeholdte forbud mod ægteskabsstiftelse angår alene personer, der er sindssyge eller i højere grad åndssvage, for de førstes vedkommende med mulighed for dispensation, for de sidstes uden sådan mulighed.

Som kriterier for denne afgrænsning af personer egnede til ægteskab nævnes i de motiver, der ledsager udkastet af 1913 til ægteskabsloven, bl. a. civil kapacitet, sjælelig egnethed til ægteskabsstiftelse (til samliv med partneren, opdragelse af eventuelle børn, erhvervelse af fornødent livsophold o. s.v.), medens eugeniske hensyn, fare for sygdomsmærket afkom, egentlig kun kommer frem, hvor der er tale om eventuel dispensation.

Navnlig de sidste kriterier må dog nu formentlig i overensstemmelse med vort samfunds racehygiejniske bestræbelser gennem vor sterilisationslovgivning drages langt stærkere i forgrunden. Heraf synes at måtte følge, at antallet af de sjælelige abnormtilstande, der eventuelt kan medføre forbud mod ægteskabsstiftelse, bør udvides til at omfatte også andre sjæleligt abnorme personer, der ikke alene på grund af deres sjælelige abnormitet må siges at være ligeså

»uegnede« til at leve i ægteskab som de alt i § 10 nævnte personer, men som også og især frembyder en ofte langt større fare med hensyn til eventuelt afkom. Dette gælder psykopater i højere grad og adskillige kroniske alkoholister; ligeså - og af samme grunde - er det ulogisk, at en sygdom som epilepsi ikke omtales i § 10, men indgår i § 11 sammen med de i denne henseende ganske uensartede kønssygdomme.

Afgrænsningen i § 10 af i højere grad åndssvage må også siges at være uheldig, set fra et psykiatrisk eller arvebiologisk-eugenisk synspunkt. Det er sikkert nok, at en i højere grad åndssvag på grund af sjælelige defekter ofte vil være uegnet til at realisere ægteskabets idé, tjene til sit og familiens ophold, opdrage børnene på rette måde o.s.v., men erfaringen viser, at til gengæld netop disse højere grader af åndssvaghed med hensyn til faren for afkommet ikke har så stor betydning, som det populært menes. Det er nemlig de lettere grader af åndssvaghed, der i denne henseende vejer tungest til, og som altså ikke rammes af forbudet i den nugældende § 10.

Man vil derfor mene, dels at antallet af de sjælelige abnorme personer, hvis påtænkte ægteskabsstiftelse samfundet kan forhindre, bør udvides, dels at paragraffen i sin affattelse burde pege på, at afgørelsen burde træffes efter hvert enkelt tilfælde særart, og man skal derfor foreslå, at § 10 affattes således:

»Den, som er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad, epileptiker eller kronisk alkoholist, må ikke indgå ægteskab uden dertil erhvervet tilladelse.

Sådan tilladelse meddeles af justitsministeriet efter indhentet erklæring fra retslægerrådet og kan betinges af, at vedkommende andrager lader sig underkaste sterilisation (ufrugtbargørelse).«

I denne redaktion har man også, som det ses, indarbejdet en bestemmelse om sterilisation. Vore gældende sterilisationslove indeholder ikke hjemmel til at stille sterilisation som betingelse for tilladelse til at indgå ægteskab, men en vidtgående bestemmelse i denne retning synes ønskelig, idet den vil give mulighed dels for ægteskaber, som ellers - ganske overvejende af eugeniske grunde - måtte frarådes, dels for legalisering af bestående samliv, som samfun-

det alligevel ikke er i stand til at forhindre, og som ellers ofte fører til masseavl af defekt afkom. I denne forbindelse tilføjes, at det ofte ses, at psykisk abnorme personer i samliv, respektive i ægteskab, klarer sig godt i det frie liv, så længe de ikke har børn, men at de, så snart de begynder at sætte børn i verden, falder samfundet til byrde. At de pågældende allerede efter gældende lovgivning i et vist begrænset omfang har adgang til sterilisation, betyder selvsagt kun lidt i forhold til den betydning, en lovbestemmelse vil få, hvorefter sterilisation, hvor det er ønskeligt, kan sættes som ligefrem betingelse for adgang til ægteskab.

Man mener, at tilladelse til ægteskabsstiftelse, hvor talen er om de i den foreslåede lovbestemmelse nævnte sjælelige abnorme personer, bl. a. også bør hvile på indhentet erklæring fra retslægerådet, således som det forøvrigt i udkastet til loven af 1913, § 10, udtrykkelig fremhasves med hensyn til mulig dispensation fra forbudet. En sådan forudgående vurdering af betingelserne for ægteskabsstiftelse respektive af de foreliggende sjælelige abnormiteter vil være nødvendig, for at forbudet kan få den ønskelige slagkraft, men dels også for at man ikke unødvendig lader en sjælelig abnormitet gælde som hindring for ægteskabsstiftelse, hvor den efter sin art eller sin ringe eller ganske negative betydning for det eventuelle afkom ikke med rette bør forhindre det påtænkte ægteskab.

Svarende til, at epilepsien efter den foreslåede ændring af § 10 er optaget i denne paragraf, foreslås, at i § 11 ordene »eller som lider af epilepsi« udgår.«

Det af justitsministeriet fremsatte lovforslag sluttede sig ret nøje til de af rådet anførte synspunkter, idet man dog kun medtog epileptikere med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer.

Under udvalgsbehandlingen i folketinget anså et mindretal det for betænkeligt at medtage psykopater under ægteskabsforbudet. Dette begrundedes bl. a. med, at der til sikker konstatering af psykopattilstanden må foregå en psykiatrisk observation gennem længere tid, og da man ikke med absolut sikkerhed kan fastslå, at psykopati er arvelig, burde psykopater efter mindretallets opfattelse ikke omfattes af lovforslaget,

jfr. udvalgsbetænkningen af 9. april 1938 — R. T. tillæg B, sp. 2659.

Det af landstinget nedsatte udvalg fremhævede i betænkningen, at man havde haft forhandlinger med repræsentanter for retslægerådet om forståelsen af betegnelserne åndssvag og psykopati i højere grad og om mulighederne for en nærmere afgrænsning af disse problemer. Efter forhandling med lægeautoriteterne var der i udvalget enighed om, at ordet »åndssvag« ikke omfatter de såkaldte sinker, men som hovedregel kun de personer, hvis intelligenskvotient efter lægelig undersøgelse foretaget i overensstemmelse med de nu anvendte intelligensmålinger, ikke overstiger 75, en opfattelse, der ifølge udvalgsbetænkningen deltes af justitsministeren.

Der opnåedes ikke enighed om, at forbud mod ægteskab tillige skulle udstrækkes til at omfatte psykopater i højere grad, idet udvalgets flertal, efter de oplysninger, der fremkom ved den nævnte forhandling, ikke nærede nogen betænkelighed ved at tiltræde forslaget, medens et mindretal ønskede det ændret, således at bestemmelsen om psykopaterne skulle udgå, jfr. udvalgets betænkning af 11. marts 1938 - R. T. tillæg B, sp. 739.

Resultatet blev, at psykopati i højere grad medtoges som ægteskabshindring, således at § 10 siden 1938 har haft følgende affattelse:

»Den, som er sindssyg, åndssvag, psykopati i højere grad eller kronisk alkoholist, må ikke indgå ægteskab uden dertil af justitsministeriet meddelt tilladelse. Det samme gælder epileptikere med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer.

Sådan tilladelse kan kun meddeles, såfremt justitsministeriet efter indhentet erklæring fra retslægerådet skønner, at det under hensyn til lidelsens art, den ringe fare for overførelse på afkommet samt partens evne til at bedømme ægteskabets betydning må anses for forsvarligt, at ægteskabet indgås.

Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende lader sig underkaste sterilisation (ufrugtbargørelse) i overensstemmelse med lovgivningens bestemmelser herom, jfr. lov nr. 176 af 11. maj 1935 om adgang til sterilisation og kastration og § 5 i lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage.«

III:

Finsk, norsk og svensk ret.

A. Finland.

De i Finland gældende regler findes i kapitel 8, §§ 11 og 12 i ægteskabsloven af 13. juni 1929.

Herefter må ægteskab ikke indgås af den, som er sindssyg eller åndssvag, og dette forbud er indispensabelt.

Endvidere må den, som lider af epilepsi, som ikke skyldes overvejende ydre årsager, eller som lider af en smitsom kønssygdom, ikke indgå ægteskab uden særlig tilladelse fra Finlands præsident.

Endelig må to døvstumme ikke indgå ægteskab med hinanden uden tilladelse, hvis døvstumheden er arveligt betinget.

Inden lysning finder sted, skal hver af brudefolkene over for lysningsmyndighederne afgive en skriftlig erklæring om, at de ikke lider af en sygdom, som omfattes af ægteskabsforbudet.

Hvis en sådan erklæring ikke afgives, eller hvis der i øvrigt er grund til at antage, at en af parterne lider af sindssygdom m. v., skal vedkommende fremlægge lægeerklæring om, at den pågældende sygdom ikke kan påvises hos ham, eller der skal foreligge tilladelse til ægteskabets indgåelse.

På samme måde som i Sverige er der i Finland fastsat nærmere regler om notering i kirkebøgerne om konstaterede tilfælde af de i ægteskabslovens kapitel III omhandlede sygdomme, jfr. herom nærmere nedenfor under C.

B. Norge.

Ifølge § 5 i den norske ægteskabslov af 31. maj 1918 må ægteskab ikke indgås af den, der lider af sindssygdom, og der er ingen muligheder for at dispensere fra dette forbud.

Efter norsk sprogbrug er begrebet ånds-

svaghed omfattet af betegnelsen sindssygdom.

Ifølge lovens § 6 er syfilis, som endnu frembyder smittefare, ligeledes en absolut hindring for ægteskab, og den, som lider af en anden kønssygdom, af epilepsi eller spedalskhed, må kun indgå ægteskab, hvis den anden part er gjort bekendt med sygdommen, og begge parter har fået mundtlig vejledning af en læge om farerne ved den.

Disse regler svarer ret nøje til §§ 10 og 11 i den danske ægteskabslov, således som disse bestemmelser var affattet før de i 1938 gennemførte ændringer.

Hvis det vides, at nogen af brudefolkene har været sindssyg (eller åndssvag) uden at have fået lægeerklæring om helbredelse, eller hvis der ellers er grund til at antage, at en af brudefolkene er sindssyg (eller åndssvag), skal vedkommende ved lægeattest godtgøre, at der ikke er fundet tilstrækkelige tegn på sindssygdom (åndssvaghed) hos ham, men der er lige så lidt som i Danmark gennemført bestemmelser om notering i kirkebøger eller lignende om konstaterede tilfælde af sindssygdom.

Forbudets effektivitet er derfor afhængig af, hvad der i så henseende er lysningsmyndigheden bekendt i det enkelte tilfælde.

C. Sverige.

I Sverige findes reglerne om medicinsk begrundede ægteskabshindringer i giitermålsbalkens kap. 2, §§ 5 og 6.

Ifølge § 5 må sindssyge og åndssvage ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra medicinalstyrelsen, og ifølge § 6 gælder det samme for epileptikere, hvis epilepsien overvejende skyldes indre årsager, samt for personer, der lider af en smitsom kønssygdom.

Hvis der er grund til at antage, at en af

parterne lider af en af de nævnte sygdomme, skal vedkommende ved lægeattest godtgøre, at den pågældende sygdom ikke kan påvises hos ham, eller der skal foreligge tilladelse fra medicinalstyrelsen til ægteskabets indgåelse.

I Sverige har de bevisprøvende myndigheder særlige muligheder for at få kendskab til, om en af brudefolkene lider af en sygdom, som er til hinder for indgåelse af ægteskab, idet der efter nærmere fastsatte regler foretages notering i kirkebøgerne om sindssygdom, åndssvaghed eller epilepsi. Noteringen sker bl. a. på grundlag af ind-

beretninger fra sindssygehospitaller, epileptikeranstalter m. v.

Lysning foretages på det sted, hvor bruden er kirkebogført, og hvis brudgommen har fast bopæl andetsteds, skal han tilvejebringe attest om, hvad kirkebøgerne på hans bopæl indeholder om hans muligheder for at indgå ægteskab (äktenskapsbetyg).

I modsætning til Norge og Danmark er der således i Sverige og, som ovenfor nævnt, i Finland fastsat regler, som i ret vidt omfang sikrer overholdelsen af ægteskabslovgivningens ægteskabsforbud.

IV:

Praksis.

På grundlag af de i justitsministeriet behandlede sager angående tilladelse til at indgå ægteskab har udvalget ladet udarbejde nogle oversigter, der vedføjes som bilag 1-4, omfattende årene fra 1946 til 1955, og som indeholder forskellige statistiske oplysninger.

Til supplerung af disse rent statistiske oplysninger vedlæses som bilag 6-10 korte resuméer over et antal af justitsministeriets dispensationssager i årene fra 1950 til 1955. Det er på hvert bilag anført, hvilke år resuméet omfatter.

De talmæssige uoverensstemmelser mellem bilag 1-4 og bilag 6-10 skyldes dels, at en hel del sager ikke mere indeholdt akter i et sådant omfang, at det var muligt at udarbejde et resumé, dels at nogle sager ikke har kunnet fremskaffes i rigsarkivet.

Det samlede antal andragere udgør i tiåret fra 1946 til 1955 1.355 eller gennemsnitlig ca. 130-140 om året. Tilladelse er i samme tidsrum meddelt i 941 tilfælde eller i henvend af 70 % af samtlige sager. Den største gruppe udgøres af de åndssvage, hvis antal har udgjort 1.178, hvoraf tilladelse er meddelt i 795 tilfælde eller i ca. 68 % af samtlige sager. Den næststørste gruppe udgøres af psykopaterne, nemlig 115 sager, hvoraf tilladelse er meddelt i 86 tilfælde eller i ca. 75 % af sagerne. Antallet af sindssyge har udgjort ialt 43, og afslag er kun meddelt i 10 tilfælde. Endelig har epileptikere kun i 28 tilfælde ansøgt om tilladelse til at indgå ægteskab, og afslag er kun meddelt i 2 tilfælde. Der har kun været 1 andragende fra en kronisk alkoholist, og dette andragende blev imødekommet.

Med hensyn til de enkelte grupper kan det iøvrigt bemærkes:

A. Åndssvage.

Langt den største del af andragerne, nemlig 1160, var ved andragendets indgivelse ind-

draget under åndssvageforsorg, eller havde tidligere været inddraget under sådan forsorg. I øvrigt kommer det største antal andragender fra kategorien åndssvage i lettere grad og åndssvage i middel grad, hvorimod kategorien åndssvage i højere grad kun yderst sjældent er repræsenteret.

Ved afgørelsen af, om tilladelse skal gives eller nægtes, har justitsministeriet overvejende lagt vægt på - for kvindernes vedkommende - om de er i stand til at forestå en mindre husholdning og eventuelt opdrage børn samt om den mand, som ægteskabet agtes indgået med, må antages at være i stand til at yde den åndssvage den fornødne støtte. For mændenes vedkommende lægger man især vægt på, om de er i stand til at bidrage til opretholdelsen af et mindre hjem, og om de i det hele må antages at være i stand til at yde en rimelig indsats til forsørgelse af en eventuelt barnløs familie.

Det er naturligvis en forudsætning, at andragerne iøvrigt har den fornødne forståelse af et ægteskabs betydning.

B. Sindssyge.

Som det vil fremgå af bilag 5, udgøres andragerne fortrinsvis af personer, som lider af sværere langvarige sindssygdomme, som har givet anledning til indlæggelse på sindssygehospital, ofte således at sindssygdommen er kombineret med psykopatiske karaktertræk. I disse tilfælde lægges nogen vægt på, om sindssygdommen må antages at være kommet ind i en mere stationær fase, og om den anden part har været i stand til at yde den fornødne støtte og har været i stand til at overskue konsekvenserne af sygdommens tilstedeværelse.

C. Psykopater.

Med hensyn til psykopatgruppen bemærkes, at størsteparten af andragerne, 91 af 115,

enten var eller havde været idømt psykopatforvaring eller psykopatlængsel, således at karakterafvigelsen havde givet sig udslag i kriminalitet. I de tilfælde, hvor de psykopatiske karakterafvigelser ikke har givet sig udslag i kriminalitet, drejer det sig om psykopater med så udtalte symptomer, at Indlæggelse på sindssygehospital på et eller andet tidspunkt har fundet sted.

D. Epileptikere.

Antallet af epileptikere er som nævnt meget ringe, og andragender fra denne gruppe bliver i reglen imødekommet. Kun i de ganske sjældne tilfælde, hvor epilepsien har været ledsaget af sværere sjælelige forandringer, har man afslået at give ægteskabstilladelse.

I tiåret fra 1946 til 1955 har der således kun været to tilfælde, hvor justitsministeriet har afslået dispensation.

I det ene tilfælde, der er fra 1946, drejede det sig om en 23-årig mand, som meget ofte havde svære epileptiske anfald, og som tillige var meget svagt begavet. Der var desuden disposition til åndssvaghed i hans slægt.

Det andet tilfælde, der er fra 1955, drejede sig om en 22-årig kvinde, der jævnligt led af epileptiske anfald, og som tre gange havde været tvangsindlagt på sindssygehospital på grund af sjælelige forstyrrelser, som havde givet sig udslag i selvmordsforsøg og aggressioner (truet med en brødkniv).

E. Kroniske alkoholister.

Med hensyn til kronisk alkoholisme bemærkes, at der som nævnt kun har været eet tilfælde i det tiår, som udvalgets undersøgelser omfatter, hvor en kronisk alkoholist har søgt om tilladelse til at indgå ægteskab, og denne gruppe er således i praksis uden betydning.

Vedrørende anvendelsen af sterilisationsbestemmelsen skal udvalget fremhæve, at det vel følger af den ovenfor citerede begrundelse for, at steriliseringsbestemmelsen overhovedet blev optaget i ægteskabsloven, at adgangen til at stille sterilisationsoperation som betingelse for tilladelse til at indgå ægteskab i første række var tænkt som en

ren eugenisk foranstaltning, men bestemmelsen herom anvendes i praksis også i mere socialt betonedede øjemed, jfr. nedenfor.

Af lovens henvisninger til bestemmelserne i de to sterilisationslove fremgår det, at § 10, stk. 3, ikke indeholder nogen selvstændig sterilisationshjemmel, men at sterilisation kun kan gennemføres, såfremt betingelserne for foretagelse heraf efter en af de nævnte love er opfyldt.

De i almindelighed gældende betingelser for sterilisation af åndssvage findes nu i §§ 6 og 7 i lovbekendtgørelse nr. 230 af 11. juli 1954 om foranstaltninger vedrørende åndssvage, jfr. § 16 i lov nr. 192 af 5. juni 1959. Sterilisation kan herefter finde sted, når samfundsmæssige hensyn taler derfor, »såsom, at den pågældende på grund af åndssvaghed ikke skønnes at være i stand til . . . . . at opdrage sine børn eller ved eget arbejde at forsørge dem . . . . . eller sterilisation vil være til gavn for den åndssvage selv.« Der skal endvidere foreligge en indstilling fra vedkommende anstaltsledelse bilagt erklæring fra anstaltslægen om, at der er tilvejebragt en udtrykkelig udtalelse fra en særlig i sagens anledning beskikket værgemagt, at han er klar over beskaffenheden og de antagelige følger af indgrebet og om, at han tiltræder, at indgrebet foretages.

Endelig skal sterilisationen godkendes af det i henhold til loven nedsatte sterilisationsnævn.

I sager angående sterilisation af personer, som ikke er åndssvage, skal betingelserne i § 1 i lov nr. 176 af 11. maj 1935 være opfyldt.

Det er herefter en betingelse for sterilisation, at samfundsmæssige hensyn taler for et sådant indgreb, og for psykisk abnormes vedkommende tillige, at det må anses for gavnligt for den pågældende, at han sættes ud af stand til at få børn.

løvrigt skal der foreligge en begæring, ledsaget af en lægeerklæring og indeholdende oplysninger om de for andragendet bestemmende grunde og erklæring om, at den, der fremsætter begæringen, er vejledt af en læge om indgrebets antagelige følger.

For psykisk abnormes vedkommende skal begæringen være tiltrådt af en dertil beskikket værgemagt.

Som det vil fremgå heraf, vil de materielle sterilisationsbetingelser som regel være opfyldt, når sterilisation ønskes stillet

som betingelse for tilladelse til at indgå ægteskab.

I forbindelse hermed bemærkes, at sterilisationslovgivningen er optaget til revision, idet justitsministeriet den 30. december 1958 har nedsat et udvalg, som har til opgave at overveje ændring af de gældende regler om sterilisation og kastration.

Med hensyn til, i hvilket omfang sterilisation stilles som betingelse for dispensation, bemærkes: Det har i hvert fald hidtil været således, at langt den overvejende del af de åndssvage, som ansøger om tilladelse til at indgå ægteskab, allerede tidligere er blevet steriliseret, og selv om sterilisation nu i noget ringere udstrækning end tidligere linder sted, for en anstaltsanbragt patient udskrives i kontrolleret familiepleje eller lignende, må det formentlig antages, at også i fremtiden flertallet af åndssvage, som er eller har været under åndssvageforsorg, vil være steriliseret, før de ansøger om tilladelse til at indgå ægteskab. I de tilfælde, hvor en åndssvag ikke i forvejen er blevet steriliseret, samt for de andre af § 10 omfattede gruppers vedkommende, begrundes kravet om sterilisation dels i den konkrete fare for, at sindslidelsen kan overføres til afkommet, dels i mere socialt betonedede hensyn. Krav om sterilisation på eugenisk grundlag afhænger i nogen grad af sindslidelsens art samt af, i hvilket omfang man gennem oplysninger fra det arvehygiejniske register kan genfinde lidelsen i den pågældendes slægt. Men selv i tilfælde, hvor faren for arveligt belastet afkom er ringe, stilles undertiden krav om sterilisation ud fra den mere socialt betonedede betragtning, at den pågældende vil være ude af stand til at opdrage børn, eller at børn i det påtænkte ægteskab vil stille alt for store krav til ægtefællernes evner og muligheder for at opretholde et hjem. For åndssvages vedkommende vil disse synspunkter som hovedregel medføre, at der rejses krav om sterilisation, forinden tilladelse til at indgå ægteskab meddeles. Det samme vil gælde for sindssyges vedkommende, når sygdommen er af mere alvorlig karakter, hvorimod man i hvert fald i de senere år er noget mere tilbageholdende, når det drejer sig om epileptikere og psykopater. Dette skyldes for epileptikeres vedkommende dels, at risikoen for, at epilepsi er arvelig af lægevidenskaben

nu anses for mindre end tidligere antaget, dels at de sociale forhold sjældnere påvirkes af lidelsen, specielt hvis det er hustruen, som er epileptiker. For psykopaters vedkommende skyldes varsomheden med at kræve sterilisation, at arvelig disposition for psykopati sjældent kan påvises med den fornødne sikkerhed, og endvidere det forhold, at den pågældende, når han indgår ægteskab, er kommet ind i en stabiliseringsperiode, eventuelt aktiveret af kærestens påvirkning, således at fremtidsudsigterne i social henseende må anses for ret gunstige.

For så vidt angår spørgsmålet om lovens effektivitet skaf bemærkes, at det må antages, at et ikke helt uvæsentligt antal åndssvage, sindssyge, psykopater og epileptikere samt kroniske alkoholister indgår ægteskab uden tilladelse, hvilket hænger sammen med, at de myndigheder, som skal prøve ægteskabsbetingelsernes tilstedeværelse, kun i ret ringe omfang har midler til konstatering af, om en person er omfattet af bestemmelserne i § 10.

For åndssvages vedkommende er forholdet det, at kun knap 1/3 af landets ca. 60.000 åndssvage er inddraget under åndssvageforsorg. Af disse opholder halvdelen sig uden for institutioner, men er under tilsyn, således at det nogenlunde kan overvåges, at de ikke indgår ægteskab uden tilladelse.

På samme måde gælder det for de kriminelle psykopaters vedkommende, at de nogle år efter prøveløsladelse eller prøveudskrivning fra psykopatfængsel eller forvaringsanstalt er under tilsyn. Tilsynsmyndighederne vil i disse tilfælde medvirke til, at der indgives andragende om dispensation i det omfang, de er bekendt med, at ægteskab agtes indgået.

For de øvrige af § 10 omfattede gruppers vedkommende er der ikke i samme grad institueret tilsyn, og de bevisprøvende myndigheders mulighed for at blive opmærksom på overtrædelser er begrænset.

I justitsministeriets cirkulære nr. 237 af 30. september 1948 vedrørende ægteskabsindgåelse foreskrives i § 6, stk. 2, at hvis der er grund til at antage, at nogen af brudefolkene er omfattet af bestemmelsen i § 10, skal der fremlægges attest fra en autoriseret læge om, at den pågældende

ikke er åndssvag, sindssyg o.s.v., eller tilladelse fra justitsministeriet skal foreligge.

Normalt vil de bevisprøvende myndigheder være henvist til at bygge på, hvad der måtte være vedkommende myndighed bekendt, men i tvivlstilfælde vil der ved henvendelse til universitetets arvebiologiske institut kunne fås oplysning om, hvorvidt nogen af brudefolkene er opført i det arvehygiejniske register.

Da det imidlertid - bortset fra mindre kommuner på landet - som oftest vil være begrænset, hvad der er den bevisprøvende myndighed bekendt, må det erkendes, at kontrollen med lovens overholdelse er ufuldkommen.

Henvendelse til arvebiologisk institut er kun foreskrevet, hvor vedkommende myndighed på anden måde i forvejen har grund til at antage, at en af brudefolkene er omfattet af § 10. Bestemmelserne herom i det

ovennævnte cirkulære er imidlertid uden større praktisk betydning; instituttet har over for udvalget oplyst, at der i 10 år kun har været højst en halv snes forespørgsler af denne art.

For de sindssyges og for epileptikernes vedkommende hidrører andragenderne om dispensation som regel fra svært sindslidende personer, hvis sygdom er en videre kreds bekendt som følge af tvangsindlæggelse eventuelt med værgebeskikkelse og umyndiggørelse som følge, eller som selv er opmærksomme på, at de eventuelt er omfattet af § 10. Dette sidste gælder ikke mindst for epileptikeres vedkommende, og de sager om dispensation, der afgøres derhen, at andrageren ikke er omfattet af § 10, vedrører som oftest epileptikere. Det er heller ikke usædvanligt, at man i tvivlsomme tilfælde af denne art meddeler tilladelse *ex tunc*.

Y:

Principielle overvejelser.

Udvalget har overvejet, om de hensyn, som i sin **tid** begrundede reglernes indførelse, stadig kan anses for tilstrækkeligt tungtvejende til opretholdelse af et ægteskabsforbud.

Man har herved haft for øje, at et sådant forbud indebærer et vidtgående indgreb i den personlige frihed og derfor ikke bør udstrækkes længere end absolut påkrævet.

Vanskelighederne ved at føre en effektiv kontrol med, at personer, som er omfattet af lovens ord, ikke indgår ægteskab, må ligeledes opfordre til, at der vises nogen tilbageholdenhed i denne henseende.

Som anført ovenfor var det både i 1922 og ved lovens revision i 1938 eugeniske hensyn, som begrundede ægteskabsforbudets indførelse.

Efter udvalgets opfattelse kan eugeniske hensyn alene imidlertid ikke begrunde, at der også fremover opretholdes ægteskabsrestriktive bestemmelser for sindslidende personers vedkommende.

Det må her for det første understreges, at et forbud mod ægteskab ikke i sig selv **hindrer**, at der sættes børn i verden af dem, som forbudet **retter** sig imod. Andragere, som får afslag på en ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab, eller som kun på betingelse af sterilisation kan få en sådan tilladelse, opgiver ikke sjældent tanken om ægteskab og lever i stedet sammen og får børn sammen, og det vil næppe være muligt gennem lovgivningsindgreb at hindre sådanne samlivsforhold. I praksis vil man ofte i mange tilfælde legalisere sådanne forhold, når de efter nogen tids forløb har vist sig at være stabile.

Hertil kommer imidlertid, at faren for overførelse på børnene næppe er så betydelig, som det tidligere har været antaget, dels fordi visse psykiske afvigelser *kan* skyldes ydre påvirkninger, f. eks. betændelsestilstan-

de i hjernen eller voldelig beskadigelse af hjernen under fødslen eller senere i livet, dels fordi arvegangen i visse tilfælde ikke er så sikker, som tidligere antaget.

Endelig vil man i hvert fald ikke kunne udstrække reglerne så vidt, at raske bærere af arvelige anlæg for en eller anden psykisk sygdom hindres i at indgå ægteskab, og et forbud, der alene retter sig mod psykisk afvigende personer, vil efter arvebiologiens nuværende erfaringer ikke i nærværdig grad have nogen indvirkning på frekvensen af arveligt betingede psykiske afvigelser i befolkningen som helhed.

Eugeniske hensyn taget i den forstand at hindre eller påvirke forekomsten af psykiske abnormiteter kan således ikke alene begrunde en opretholdelse af reglerne i ægteskabslovens § 10.

I det enkelte konkrete tilfælde kan man dog ikke se bort fra, at faren for arveligt belastet afkom kan være betydelig, f. eks. hvis en åndssvag kvinde indgår ægteskab med en åndssvag eller svagt begavet mand, og der forekommer åndssvaghed i begge ægtefællers familie.

Sociale hensyn kan desuden tale for at opretholde de gældende bestemmelser i en vis udstrækning. Dette gælder ikke mindst hensynet til eventuelle børn i et sådant ægteskab, idet det må antages, at mange psykisk afvigende personer, selv om arvelighedsrisikoen er ringe, ikke er i stand til at opdrage og forsørge deres børn på forsvarlig måde.

Endvidere kan såvel hensynet til den raske part som hensynet til den syge part tale for at opretholde et ægteskabsforbud ud fra sådanne mere socialt betonedede hensyn. Den raske part vil således ikke altid være i stand til at bedømme de vanskeligheder, som kan opstå i et ægteskab, hvor den anden part lider af en eller anden psykisk sygdom, og

hvor udsigterne til forværring eller forbedring er ganske usikre. Endelig vil risikoen selv i tilfælde, hvor den er ringe - for arveligt belastet afkom kunne betyde et psykisk pres på den raske part.

Hensynet til den syge part taler først og fremmest for at sikre, at faren for udnyttelse elimineres. Dette hensyn gør sig navnlig gældende med hensyn til åndssvage, idet man eksempelvis må sikre sig, at en åndssvag kvinde ikke udnyttes af en mand, som tidligere har været straffet for eks. for alfonsen. Endvidere vil de forsørgelsesbyrder og andre forpligtelser af forskellig art, som ægteskabet stiller til ægtefæller, kunne lægge et sådant pres på den syge part, at sygdommen herved, forværrer.

Endelig må hensynet til selve ægteskabet som institution tale for, at der må være et vist mindstemål af udsigt til, at det, der normalt forstås ved et ægteskab, kan gennemføres.

Det må derfor være berettiget af hensyn til ægteskabet som noget fundamentalt i vor samfundsstruktur at afskære de mennesker fra at indgå ægteskab, som ikke har nogen forståelse af eller mulighed for at gennemføre et ægteskab på nogenlunde normal måde.

Spørgsmålet om, hvilke psykiske afvigelser, der herefter bør omfattes af ægteskabsforbud, hænger i nogen grad sammen med spørgsmålet om, i hvilket omfang der bør fastsættes regler, som tilsigter at hindre overtrædelser.

Jo større muligheder de bevisprøvende myndigheder har for at være opmærksomme på, at loven overholdes, jo mere nuancerede kan man udforme de regler, som er afgørende for, om ægteskab kan indgås uden særlig tilladelse.

Når udvalget, jfr. nedenfor, ikke har fundet det formålstjenligt at indføre strengere kontrolbestemmelser, må loven for visse grupper vedkommende affattes således, at den kommer til at omfatte flere grupper, eller rettere, grader af psykiske afvigelser end nødvendigt set i forhold til de grunde, der taler for at opretholde et ægteskabsforbud.

Dette gør sig specielt gældende med hensyn til sindssyge, idet det i og for sig ville være ubetænkeligt at undtage visse lettere grader af sindssygdomme, f. eks. lettere de-

pressioner eller visse kroniske, efterhånden symptomfattige sindssygdomme.

Når udvalget ikke har ment det hensigtsmæssigt at stille forslag om sådanne begrænsninger, skyldes det dels de lovtekniske vanskeligheder, der ville være forbundet hermed, dels og især, at de lettere tilfælde af sindssygdom ikke har spillet nogen praktisk rolle, idet disse simpelthen ikke erkendes af de bevisprøvende myndigheder.

De hidtidige erfaringer viser, at det kun er de sværere sindssygdomsformer, som kommer til myndighedernes kundskab, og der synes herefter ikke at være tungtvejende grunde til at stille forslag om en mere nuanceret affattelse. Der kan vel rejses rent teoretiske indvendinger mod at affatte loven således, at den omfatter flere tilfælde end tilsigtet, men hensynet til lovens praktiske anvendelighed må efter udvalgets opfattelse gå forud.

Begrebet sindssygdom omfatter en lang række uensartede psykiske afvigelser, som med hensyn til forsvarligheden af ægteskabsindgåelse må bedømmes forskelligt både i eugenisk og social henseende.

Visse sindssygdomsformer, i. eks. den mani-depressive sindssygdom, må anses for dominante i arvelighedsmæssig henseende, således at faren for overførelse til børnene er ret betydelig, selv om kun den ene af forældrene lider af sygdommen, medens andre, i. eks. ungdomssløvsind, formentlig må anses for recessive.

Det vil dog ikke være muligt ved afgrænsningen af, hvilke sindssygdomsformer der bør være ægteskabshindring, udelukkende at lægge vægt på arvelighedsrisikoen, idet de ovenfor nævnte sociale hensyn i videre forstand til den syge selv, til ægtefællen og børnene, i mange tilfælde kan begrunde et ægteskabsforbud, selv om arvelighedsrisikoen er ringe, f. eks. er ungdomssløvsind som regel en langt mere psykisk destruktiv sindssygdom end den mani-depressive sindssygdom.

Afgørelsen må derfor som hidtil komme til at afhænge af et konkret skøn i det enkelte tilfælde, et skøn, som ikke udelukkende kan udøves på grundlag af oplysninger om sindssygdommens art, da der inden for hver enkelt gruppe af sindssygdomme kan forekomme lettere eller sværere tilfælde såvel i eugenisk som i social henseende.

Som det vil fremgå heraf, lader det sig således heller ikke gøre på et rent medicinsk grundlag at udsondre visse arter af sindssygdomme, som bør være til hinder for ægteskab.

Med hensyn til åndssvage er der i udvalget enighed om, at samtlige kategorier af åndssvaghed bør bibeholdes i § 10.

Medens de svære grader af åndssvaghed oftest skyldes ydre årsager (infektioner eller læsioner i fostertilstanden, under fødslen eller tidligt i barnealderen), må flertallet af de lettere former antages at bero på arvemæssige faktorer. En nylig foretagen undersøgelse har vist, at 90 % af børn, født af åndssvage mødre, som senere blev steriliserede, var psykisk abnorme. Vægtige samfundsmæssige hensyn synes således at tale for, at man bør tilstræbe, at åndssvage sætter så få børn i verden som muligt.

Selv bortset fra eugeniske hensyn vil eventuelle børn ofte være fuldstændigt ødelæggende for et sådant ægteskab, også hvis børnene måtte vise sig at blive normalt begavede, idet man må betænke, at det netop for normalt begavede børn kan blive en svær psykisk belastning at nå til den erkendelse, at den ene eller begge forældrene er åndssvage.

Endelig taler hensynet til den åndssvage selv meget stærkt for at opretholde ægteskabsforbudet, således at man kan undgå, at den åndssvage udnyttes eller påvirkes i uheldig retning af en ustabil ægtefælle.

For så vidt angår epilepsi er der nu inden for lægevidenskaben enighed om, at epilepsi i og for sig ikke kan anses for nogen selvstændig sygdom, men alene som et symptom på en eller anden lidelse i centralnervesystemet. Nyere svenske og amerikanske undersøgelser synes endvidere at have godtgjort, at faren for, at børn af epileptikere får epilepsi, ikke er væsentlig større end den fare, der består for børn af forældre, som ikke har sygdommen. Udvalget skal særlig fremhæve, at arvelighedsrisikoen er uden forbindelse med anfaldshyppigheden, således at børn af en patient med hyppige anfald ikke løber større risiko for at få epilepsi end børn af patienter med ringe anfaldshyppighed.

Enkelte af de til grund for epilepsi liggende sygdomme kan være arvelige, men dels er disse sjældne, og dels er de ofte kom-

bineret med åndssvaghed og vil således være omfattet af lovens bestemmelser om åndssvaghed.

De til grund liggende hjernesygdomme kan i sjældne tilfælde give sig udslag i sværere psykiske forandringer, men også disse følger er uden forbindelse med arvelighedsfrekvensen.

Tilbage bliver herefter de tilfælde, som har medført sværere psykiske forandringer, og hvor andre hensyn end de eugeniske på samme måde som ved sindssygdom kan tale for at opretholde ægteskabsforbud. Disse sværere psykiske forandringer vil imidlertid enten være omfattet af begrebet sindssygdom eller af den mere rummelige betegnelse »alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art«, som udvalget foreslår indføjet i loven.

Udvalget foreslår herefter, at ordet epilepsi udgår af lovteksten, således at der fremtidig kun lægges vægt på de psykiske forandringer. Herved undgår man også at tage stilling til en lang række tvivlsomme tilfælde, der hidtil har været afgjort med en formel tilladelse ex tuteo, idet der vel har været nogen anfaldshyppighed, men ingen eller kun ringe psykiske forandringer.

Spørgsmålet om, hvorvidt psykopati bør opretholdes som ægteskabshindring, har ligeledes været overvejet.

Psykopati er en karakterdefekt, på lignende måde som åndssvaghed er en intelligensdefekt. Denne defekt, som iøvrigt kan være kombineret med andre psykiske afvigelser, vil undertiden give sig udslag i gentagen kriminalitet, men kan også give sig udslag i manglende økonomisk sans, affektibilitet, udpræget egocentri m. m. og kan således være en tragedie for et hjem.

Selv om disse karakterologiske afvigelser i nogen grad anses for arveligt betingede, gælder det imidlertid, at arvegangen er meget usikker, og da hertil kommer, at nogle af de sværeste tilfælde skyldes ydre påvirkninger, må man også for psykopatens vedkommende almindeligvis se bort fra eugeniske hensyn.

Man må imidlertid her være opmærksom på hensynet til den anden part, der ofte ikke bliver opmærksom på de psykopatiske karaktertræk, før et samliv er etableret.

Af justitsministeriets praksis fremgår det, at det i alt væsentlig kun er den krimi-

nelt betonedede psykopati eller tilfælde, hvor psykopatien er kombineret med sindssygdom eller åndssvaghed, som spiller nogen rolle. De mange tilfælde af psykopati, der må være, men som ikke giver sig udslag i kriminel adfærd eller hospitalsindlæggelse, har man ingen mulighed for at ramme, selv om de i virkeligheden kan være ligeså ødelæggende for familielivet som den kriminelt betonedede psykopati. Hertil kommer, at psykopati i højere grad ikke er et praktisk medicinsk begreb, men et begreb, der kun anvendes i lovteksten i § 10. Det har ofte i praksis voldt vanskeligheder for retslægerådet at præcisere, om en andrager var psykopat i højere grad, og udvalget har derfor anset det for rigtigst at undlade denne sprogbrug. På den anden side har der i praksis været tilfælde, jfr. bilag 7, hvor det må anses for fuldtud berettiget at hindre indgåelse af ægteskab, men tilfælde af denne art vil ligeledes kunne henføres til den mere sammenfattede betegnelse alvorlige sjælelige forstyrrelser.

Under hensyn til, at kronisk alkoholisme som selvstændig gruppe har været uden praktisk betydning, har udvalget været enig om at udelade denne.

Det kan i denne forbindelse fremhæves, at kronisk alkoholisme som sådan næppe kan betegnes som nogen arvelig sygdom. Det, der eventuelt nedarves, er stimulanssøgende karaktertræk, medens rent ydre påvirkninger vil blive afgørende for, om disse nedarvede egenskaber giver sig udslag i alkoholisme.

Udvalget er som tidligere berørt; opmærksom på, at der efter gældende ret ikke er nogen effektiv kontrol med, at ægteskabsforbudet i ægteskabslovens § 10 overholdes, og man har overvejet, om der er anledning til at foreslå gennemførelse af mere effektive foranstaltninger i denne henseende.

Man kunne overveje den mulighed at kræve lægeundersøgelse af begge parter før ægteskabets indgåelse. En sådan ordning blev anbefalet af retslægerådet forud for gennemførelsen af den gældende ægteskabslov, men frarådet af familieretskommissionen.

Udvalget kan ikke anbefale en sådan løsning. Den vil være uforholdsmæssig besvær-

lig og kostbar for brudefolkene, og dens effektivitet vil være problematisk, idet lægens bedømmelse i ikke ringe grad vil være afhængig af de oplysninger, som brudefolkene selv giver.

En ændring, hvorefter der afkræves brudefolkene erklæring på tro og love om, hvorvidt de lider eller har lidt af de i bestemmelsen omhandlede psykiske afvigelser, anser udvalget for at være uden væsentlig praktisk betydning.

En sådan ordning er gennemført med hensyn til nogle andre forhold (kønssygdomme, slægtskab m. v., jfr. ægteskabslovens § 21, stk. 1, nr. 5-7 og 11), men det må her erindres, at der i disse tilfælde er tale om forhold, som brudefolkene umiddelbart og uden vanskelighed kan bedømme.

Bestemmelserne i § 10 omfatter imidlertid ikke enhver psykisk afvigelse, og man måtte derfor indrømme brudefolkene en vis adgang til at skønne over, hvornår en sådan erklæring med rette kan afgives med benægtende indhold. Den, der virkelig omfattes af ægteskabsforbudet i § 10, vil imidlertid i mange tilfælde være uegnet til at udøve et sådant skøn, ikke mindst fordi alvorlige psykiske afvigelser ofte er ledsaget af en mere eller mindre udtalt mangel på sygdomserkendelse.

Såfremt erklæringen derfor skal have nogen praktisk betydning, må den affattes således, at brudefolkene kun skal udtale sig om visse rent faktiske omstændigheder, navnlig om de har været indlagt på psykiatriske afdelinger, sindssygehospitaler o. s. v.

Udvalget er imidlertid betænkelig ved en sådan — ganske vist forenklet og overskuelig — oplysningspligt.

Ordningen ville vel medføre, at de bevisprøvende myndigheder fik noget større mulighed for at kontrollere overholdelsen af reglerne i § 10. Man må imidlertid vogte sig for at overvurdere virkningerne heraf. Kun en del af de personer, der har været indlagt på sindssygehospital m. v., omfattes af forbudet i § 10, og kun en ringe del af disse vil efter den gældende dispensationspraksis få afslag på et andragende om tilladelse til at indgå ægteskab. I de tilfælde, hvor et andragende bliver afslået, må det antages, at den mentale sygdom eller mangel er så udtalt, at man også uden oplys-

ningspligten ville have været opmærksom på den. Faren for afgivelse af urigtige erklæringer er endvidere ret stor. En sådan handling ville ganske vist være strafbar, men netop i de tilfælde, hvor erklæringen er af reel betydning — hvor afgiveren aktuelt lider af sindssygdom eller er åndssvag — vil hans mentale tilstand ofte være saaledes, at han ikke lader sig motivere af straffetruslen, og der vil i øvrigt sjældent blive tale om at rejse straffesag, jfr. straffelovens §§ 16 og 17. Nogen civilretlig konsekvens kan man næppe knytte til afgivelsen af urigtig erklæring. Hvis ægteskabet er indgået i strid med reglen i § 10, kan det omstades, jfr. § 43, men at udvide omstødelsesadgangen til også at omfatte tilfælde, hvor der er afgivet urigtig erklæring, men hvor reglen ikke har været til hinder for ægteskabets indgåelse, anser udvalget for udelukket.

Mod indførelse af den skitserede ordning kan endvidere anføres, at den vil være egnet til hos store dele af befolkningen at fremkalde eller bestyrke den opfattelse, at en person, som har været indlagt på sindssygehospital, i al fremtid må befrygtes at være »unormal«. Ordningen ville således på en uheldig måde modvirke bestræbelserne for til gavn for patienter med mentale sygdomme at få befolkningen til at lægge mere vægt på lighederne end forskellighederne mellem sådanne sygdomme og sygdomme af fysisk oprindelse. Ordningen kunne desuden bevirke, at patienter undertiden ville vige tilbage fra at søge en påkrævet lægebehandling for mentale lidelser.

Der kunne herefter rejses spørgsmål om efter svensk og finsk forbillede at indføre en ordning, hvorefter alle konstaterede tilfælde af sindssygdom, åndssvaghed og anden alvorlig sjælelig forstyrrelse skulle anmeldes til folkeregistret på patientens hjemsted og registreres dér. Forud for ægteskabets indgåelse måtte der da kræves en udskrift eller attest fra folkeregistret, udvisende, hvad der var registret bekendt om brudefolkene.

Udvalget mener imidlertid ikke, at en sådan ordning bør gennemføres her i landet, bl. a. fordi folkeregistrene næppe er egnede som grundlag for en sådan registreringsevne.

Endelig kunne man tænke sig den mulighed at udnytte den registrering, der i forvejen Under sted i det arvehygiejniske register, som føres på universitetets arvebiologiske institut, men hvis et sådant system skal være effektivt, må det udformes således, at de bevisprøvende myndigheder har pligt til i alle tilfælde at rette henvendelse til registret. Efter de hidtidige erfaringer ville det meget betydelige administrative besvær ved gennemførelsen af en sådan ordning næppe komme til at stå i noget rimeligt forhold til det udbytte, som kunne opnås. Det forhold, at brudefolkene eller en af dem er optaget i registret, er naturligvis ikke ensbetydende med, at ægteskabets indgåelse kræver tilladelse fra justitsministeriet, men de bevisprøvende myndigheder vil ikke have en sådan sagkundskab, at de på grundlag af oplysningerne fra instituttet kan afgøre, om dispensation er nødvendig. Dette vil ofte ikke være tilfældet, men en afgørelse heraf vil tage tid og medføre ulemper for brudefolkene og en væsentlig forøgelse af retslægerådets og justitsministeriets arbejde.

Under hensyn til de praktiske vanskeligheder, der således vil være forbundet med at gennemføre mere effektive kontrolforanstaltninger, og under hensyn til de begrænsede resultater, sådanne foranstaltninger må påregnes at udvise i forhold til de omkostninger og det besvær, der vil være forbundet hermed, har udvalget ikke ment at burde foreslå mere gennemgribende ændringer i de gældende regler.

Som tidligere nævnt vil spørgsmålet om ægteskabsforbud over for raske bærere af anlæg for psykiske afvigelse ikke kunne komme på tale.

Man har dog ment at burde henlede opmærksomheden på, at visse sygdomme eller anlæg for sygdomme af sjælelig art er klart arveligt betingede, og i denne henseende bør formentlig især fremhæves visse dominante sindslidelser, hvor risikoen for overførelse til børnene i gennemsnit når op mod 50 %, eksempelvis sygdommen Huntingtons chorea, som i øvrigt netop først manifesterer sig i 40-50 års alderen.

I andre tilfælde, hvor sygdommen er recessiv, vil valget af ægtefælle spille en afgø-

rende rolle for risikoen for overførelse til børnene. Dette gælder for eksempel den juvenil amaurotiske idioti.

Selv om det ikke vil være muligt eller ønskeligt at indføre ægteskabsforbud i sådanne tilfælde, hvor sygdommen muligvis enten slet ikke vil manifestere sig eller i hvert fald endnu ikke er kommet til udbrud, når ægteskab indgås, finder udvalget, at det ville være ønskeligt, om brudefolkene inden ægteskabets indgåelse fik oplysning om de risici, som et påtænkt ægteskab kan indebære for eventuelle børn i ægteskabet, og som kan afværges ved sterilisation.

Oplysning herom bør dog formentlig gives i forbindelse med vejledning på bredere

basis om ægteskab, derunder ægteskabets retsvirkninger.

Det har ligget uden for udvalgets opgave at tage stilling til betydningen af rent legemlige sygdomme, som i øvrigt næppe i noget tilfælde bør danne grundlag for ægteskabsforbud. Imidlertid findes der visse særligt alvorlige legemlige sygdomme, som ligeledes er klart arveligt betingede, for eksempel tuberøs sclerose og myoclonus epilepsi, og der kunne formentlig være anledning til på tilsvarende måde at give brudefolkene nærmere oplysning om de arvebiologiske problemer i forbindelse med sådanne sygdomme.

VI:

Udvalgets forslag og bemærkninger hertil.

Forslaget:

§ 10 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning affattes således:

»Den, som er sindssyg eller åndssvag, eller som lider af alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art, må ikke indgå ægteskab uden justitsministeriets tilladelse.

Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende underkaster sig sterilisation i overensstemmelse med de herom gældende regler.«

Lovens §21, stk. 1, nr. 4, affattes således:

»Hvis der er grund til at antage, at nogen al brudefolkene er sindssyg eller åndssvag eller lider af alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art, skal der fremlægges attest fra en dertil autoriseret læge om, at sådanne lidelser ikke kan påvises hos vedkommende, eller tilladelse fra justitsministeriet til ægteskabets indgåelse.«

Bemærkninger hertil:

I overensstemmelse med det ovenfor under V anførte er sindssygdom og åndssvaghed foreslået opretholdt som ægteskabshindring.

Med hensyn til den rent sproglige affattelse bemærkes, at udvalget har overvejet en anden betegnelse for åndssvaghed, bl. a. under hensyn til, at man fra svensk og finsk side har foreslået betegnelsen »sinnesslö« ændret til »allvarlig psykisk efterbliven«. En hertil svarende dansk sprogbrug måtte formentlig blive »evnesvag« eller »evnesvag i højere grad«.

Motiveringen for den ændrede sprogbrug i det svenske forslag har været, at »psykisk efterblivenhet« anvendes som kri-

terium i den svenske åndssvageforsorgslovgivning.

En tilsvarende situation foreligger ikke her i landet, idet begrebet åndssvaghed konsekvent anvendes i dansk lovgivning i øvrigt, således at det vil være mest hensigtsmæssigt at opretholde den hidtidige terminologi i ægteskabslovgivningen.

Der er oven for under V gjort nærmere rede for, at udvalget har ment, at epilepsi, psykopati og kronisk alkoholisme burde udgå af lovtæksten.

Som et sammenfattende udtryk for visse epilepsiledsagende og psykopatiske karakterforandringer har udvalget foreslået »alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art«. Det er udvalgets opfattelse, at denne betegnelse er et dækkende udtryk for de nævnte karakterforandringer, ligesom denne ordlyd ligger meget nær op ad den foreslåede finske og svenske lovtækt: »behäftad med annan allvarlig rubbning av själsverksamheten«.

Under denne mere sammenfattede betegnelse vil man ligeledes kunne henføre karakterdefekter, der er en følge af kronisk alkoholisme eller narkomani.

Herudover har man anset det for hensigtsmæssigt at lade bestemmelserne i § 10, stk. 2, udgå, fordi de her angivne retningslinier for, hvornår dispensation kan meddeles, er ganske intetsigende eller så selvfølgelig, at de må anses for overflødige.

Det forudsættes dog herved, at der som hidtil indhentes en udtalelse fra retslægerådet, før tilladelse til ægteskabets indgåelse meddeles af justitsministeriet.

Udvalgets forslag til en ændret affattelse af lovens § 21, stk. 1, nr. 4, forudsætter, at det af justitsministeriet den 2. maj 1957 nedsatte udvalg vedrørende ægteskabslovgivningen i øvrigt ikke foreslår gennemførelse af væsentlige ændringer i det bestå-

ende system for prøvelse af ægteskabsbetingelserne og for iværksættelse af lysning m. v.

Såfremt det foreliggende forslag gennemføres, vil det være nødvendigt at ændre lovens bestemmelser om ægteskabs omstødelse, men da disse spørgsmål naturligt hen-

hører under den ovenfor nævnte ægteskabskommissions område, har udvalget ikke anset det for påkrævet at tage stilling til andet og mere end lovens § 10 og til de bestemmelser, som tager sigte på at hindre indgåelse af ægteskab i strid med bestemmelserne i § 10.

VII:

De nordiske udvalgs lovudkast opstillet som paralleltekster.

Danmark :

Lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning:

Kap. II

Om betingelserne for ægteskab:

§ 10.

Den, som er sindssyg eller åndssvag, eller som lider af alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art, må ikke indgå ægteskab uden justitsministeriets tilladelse.

Stk. 2. Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende underkaster sig sterilisation i overensstemmelse med de herom gældende regler.

Kap. III.

Om lysning.

§ 21, stk. 1, nr. 4.

Hvis der er grund til at antage, at nogen af brudefolkene er sindssyg eller åndssvag eller lider af alvorlige sjælelige forstyrrelser af anden art, skal der fremlægges attest fra en dertil autoriseret læge om, at sådanne lidelser ikke kan påvises hos vedkommende, eller tilladelse fra justitsministeriet til ægteskabets indgåelse.

Finland :

Äktenskapslagen af 13. juni 1929:

11 §.

Den, som är sinnessjuk eller allvarligt efterbliven i sin psykiska utveckling eller behäftad med annan allvarlig rubbning av själsverksamheten, må ej träda i äktenskap, därest icke justitieministeriei., efter att hava inhämtat utlåtande av medicinalstyrelsen, beviljar tillstånd därtill.

Stk. 2. Tillstånd jämlikt 1 mom. må göras beroende av att den vederbörande steriliseras enligt vad därom är särskilt stadgat.

Äktenskapsförordningen af 22. november 1929:

6 §.

Är anledning antaga, att trolovad, som anhåller om lysning, är sinnessjuk eller allvarligt efterbliven i sin psykiska utveckling eller behäftad med annan allvarlig rubbning av själsverksamheten, avfordre lysningsmyndigheten den trolovade läkarintyg därom, att rubbning som nu sagts icke kan hos honom påvisas.

I 1 mom. avsett läkarintyg skall vara utfärdat av läkare, som är anställd i statens eller kommuns tjänst, och prövat av medicinalstyrelsen. Sådan prövning erfordras dock icke, där intyget utlärdats av överläkare vid statsanstalt för sinnessjuka eller därmed jämförlig anstalt.

Norge :

Lov om inngåelse og oppløsning av ekteskap af 31. maj 1918:

Kap. 1:

Betingelserne for ekteskap.

§ 5.

Deri, som er sinnssyk, som i høyere grad er hemmet i sjelelig utvikling eller sjelelig svekket eller som er forfåit til **misbruk** av rus- eller bedøvelsesmidler, må ikke inngå ekteskap titen samtykke av Kongen.

Stk. 2. Samtykket kan gjøres avhengig av at vedkommende lar seg underkaste en operasjon eller annen behandling som tiisikter å oppheve forplantningsevnen.

Kap. 2:

Lysning.

§ 13, nr. 4.

Hvis samtykke fra Kongen er nødvendig etter reglerne i § 5, skal slikt samtykke fremlegges.

Hvis slikt samtykke ikke foreligger, men vigselmannen har grunn til å tro at noen av brudeløkene er sinnssyk, skal han innhente uttalelse fra offentlig lege. Til kontroll av at det ikke foreligger annen ekteskaphindring som er nevnt i § 5 innhenter vigselmannen de opplysninger han finner nødvendig. Kongen gir nærmere bestemmelser om hvordan dette skal skje og om de erklæringer det skal kunne pålegges brudefolkene å fremlegge.

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal enhver som mottar henvendelse i henhold til foregående ledd være forpliktet til å avgi uttalelse og ellers være behjelpelig med å fremskaffe de nødvendige opplysninger for å avgjøre om noen av brudefolkene er utelukket etter § 5 fra å inngå ekteskap.

Sverige :

Giftermålsbalken.

2. kap.

Om hinder mot äktenskap:

5 §•

Den, som är sinnessjuk eller allvarligt psykiskt efterbliven eller behäftad med annan allvarlig rubbning av själsverksamheten, må ej ingå äktenskap, med mindre medicinalstyrelsen finner skäligt tillåta äktenkapet.

Tillstånd jämlikt första stycket må göras beroende av att den trolovade steriliseras enligt vad särskilt är stadgat.

3. kap.

Om lysning.

2 §, 4. mom.

Är anledning antaga att trolovad är sinnessjuk eller allvarligt psykiskt efterbliven eller behäftad med annan allvarlig rubbning af själsverksamheten, skall han med läkarintyg styrka, att rubbning som nu sagts icke kan hos honom påvisas, eller ock visa tillstånd jämlikt 2 kap. 5 § **att** utan hinder därav ingå äktenkapet.

Sindssyge :

År	Antal andragere	Tilladelser	Afslag
1946	1	1	0
1947	0	0	0
1948	6	4	2
1949	10	9	1
1950	9	7	2
1951	9	6	3
1952	1	1	0
1953	3	3	0
1954	1	1	0
1955	3	1	2

Åndssvage :

	Antal andragere	Antal personer, som var eller havde været under forjorg	Tilladelser	Afslag
1946	93	90	71	22
1947	91	89	54	37
1948	103	102	67	36
1949	133	132	87	46
1950	134	133	86	48
1951	141	136	90	51
1952	136	135	82	54
1953	117	117	86	31
1954	122	119	95	27
1955	108	107	77	31

Psykopater :

År	Antal andragere	Antal personer, der var eller havde været i i psykopatlængsel eller psykopatforvaring	Tilladelser	Afslag
1946	8	7	7	1
1947	7	7	7	0
1948	12	10	9	3
1949	10	9	9	1
1950	18	14	10	8
1951	15	10	12	3
1952	12	11	10	2
1953	11	7	6	5
1954	12	9	9	3
1955	10	7	7	3

Epileptikere :

År	Antal andragere	Tilladelser	Afslag
1946	3	2	1
1947	5	5	0
1948	4	4	0
1949	3	3	0
1950	3	3	0
1951	1	1	0
1952	2	2	0
1953	4	4	0
1954	1	1	0
1955	2	1	1

Sindssyge.

(Omfatter årene 1950-1955).

A. Tilladelser:

1. En 80-årig mand, der var hukommelsessvækket og alderdomspræget (senil demens) om tilladelse til ægteskab med sin fraskilte hustru.
2. En 38-årig sindssyg kvinde om tilladelse til ægteskab med en 83-årig landbrugsmedhjælper. Hun ansøgte samtidig om tilladelse til sterilisation, der blev meddelt, da sygdommen (nærmere diagnose fremgår ikke af akterne) ansås for arvelig. Efter at sterilisation var foretaget, blev dispensation meddelt.
3. En 28-årig kvinde, der led af en atypisk maniodepressiv psykose, om tilladelse til ægteskab med en 67-årig malermester. Hun var tidligere steriliseret.
4. En 36-årig kvinde, der led af en atypisk sindssygdom, mest lignende schizofreni, om tilladelse til ægteskab med en 43-årig havnearbejder. Hun var ikke steriliseret, men da faren for arveligt belastet afkom ansås for betydelig, blev dispensation betinget; af sterilisation.
5. En 41-årig, stærkt sinkepræget mand, der led af en syfilitisk hjernelidelse, om tilladelse til ægteskab med en 26-årig kvinde. Han var ikke steriliseret, men da faren for arveligt belastet afkom ansås for betydelig, blev dispensation betinget af sterilisation.
6. En 32-årig mand, som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab. Han var i 1947 ved dom indlagt på sindssygehospital og var efter prøveudskrivninger i 1948 og 1950 blevet genindlagt på grund af tyverier. Retslægerådet betegnede ham som psykopat og periodisk sindssyg, lidende af sjælelige depressioner.
Da han forstod ægteskabets betydning og ansås for egnet til efter udskrivning at bidrage væsentligt til et hjemms opretholdelse, blev dispensation meddelt. Han var ikke steriliseret.
7. En 36-årig mand om tilladelse til ægteskab med en psykiatrisk uddannet sygeplejerske. Han led af manio-depressive psykoser, men var ved andragendets indgivelse vel afbalanceret og naturlig. Han var ikke steriliseret.
8. En 39-årig skibsværftsarbejder om tilladelse til ægteskab med en 45-årig dekoratrice. I årene 1939-40 havde han været indlagt på sindssygehospital under diagnosen: dementia paralytica, men sygdommen var nu gået i ro og var stationær. Han var ikke steriliseret.
9. En 32-årig kvinde, som senest i årene 1946-48 havde været indlagt på sindssygehospital, om tilladelse til ægteskab. Hun led af kronisk hjernebetændelse med karakterforandringer, som bl. a. gav sig udslag i hallucinationer og aggressioner. Hun var ikke steriliseret, men da hun måtte anses for ganske uegnet til at opdrage børn, blev dispensation betinget af sterilisation.
10. En 70-årig aldersræntenyder om tilladelse til ægteskab med en 76-årig enke. Han var på grund af uterlighed over for små drenge ved dom blevet anbragt på plejehjem og senere - i 1948 - på sindssygehospital. Han blev i 1948 betegnet som kronisk alkoholist og lidende af arteriosklerose og alkoholisk sløvsind. Han ansås for så sjælelig svækket, at hans tilstand måtte sidestilles med sindssygdom.
11. En 36-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende - gentagne gange straffet - savskærer. Hun havde i årene 1935-36 og 1939-40 været indlagt på sindssygehospital og led af

en svær og langvarig sindssygdora, hvis art det ikke var lykkedes med sikkerhed at bestemme. Hun var tidligere steriliseret.

12. En 56-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 52-årig kvinde, som han gennem flere år havde samlevet med. Han havde flere gange været indlagt på sindssygehospital, lidende af manio-depressive psykoser. Ifølge retslægerådet var han noget psykopatisk præget, og selv om han ved andragendets indgivelse ikke var sindssyg, kunne nye manio-depressive anfald ikke udelukkes i fremtiden. Han var ikke steriliseret.
13. En 59-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 46-årig kvinde, som han i en årrække havde samlevet med, og med hvem han havde to børn. Han havde i årene 1938 og 1945 været indlagt på sindssygehospital, lidende af paranoia, og han var ikke helbredt, men symptomerne var afblegede og gjorde sig nu ikke særligt gældende.
14. En 25-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 44-årig gårdejer, hos hvem hun havde været husbestyrerinde i ca. 1 år, og som hun nu ventede et barn med. Hun havde ca. 1 år før andragendets indgivelse været indlagt på sindssygehospital, lidende af en psyko-gen hallucinatorisk psykose og var i øvrigt stærkt sinkepræget. Sindssygdommen var delvis helbredt, men hun var uligevægtig, opfarende og vanskelig at omgås. Hun var ikke steriliseret, og da der ikke var sikre holdepunkter for, at sindssygdommen var arveligt betinget, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
15. En 50-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 53-årig svagt begavet kvinde. Han led af schizofrenia para-

noides. Han klarede sig socialt udmærket som maskinarbejder. Sygdommen, der var uhelbredelig, havde været stationær gennem mange år.

B. Afslag::

1. En 48-årig mand om tilladelse til ægteskab med en svagt begavet kvinde, der havde et åndssvagt barn. Han var uddannet som maskinarbejder og havde tidligere været gift to gange. Han led af schizofreni, der var i stationær fase. Andragendet blev afslået, da den svagt begavede kæreste ikke ansås i stand til at yde ham nogen støtte.
2. En 35-årig kvinde, som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab med en 33-årig gentagne gange straffet mand. Hun led af en defekt helbredt schizofreni, og hendes mentale tilstand var svingende. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun, der tillige var stærkt sinkepræget, kunne klare husførelsen selv i et mindre hjem, og da kæresten næppe var i stand til at yde hende den fornødne støtte.
3. En 26-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende arbejdsmand, der havde været inddraget: under åndssvageforsorg. I årene fra 1951-53 havde hun seks gange været indlagt på sindssygehospital under diagnosen: Psykopatia (instabilitas emationalis) og inferioritas intellectualis. Ved andragendets indgivelse var hun påny indlagt efter selvmordsforsøg og brandstiftelse. Andragendet blev afslået, da hun for tiden måtte anses for ganske uegnet til at indgå ægteskab.

Åndssvage.

(omfatter årene 1950 og 1955)

A. Tilladelser:

1. En 35-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 55), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 66-årig aldersrentenyder. Hun var tidligere steriliseret.
  2. En 39-årig arbejdsmand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 31-årig invaliderentyderske, som han havde samlevet med i ca. $3\frac{1}{2}$ år. Han var tidligere steriliseret og havde været straffet for en række mindre grove tyverier.
  3. En 37-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 55), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 49-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  4. En 40-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 65), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 64-årig murersvend. Hun var ikke steriliseret, og dispensationen blev ikke betinget af sterilisation, da der under hensyn til hendes alder var ret ringe chance for, at der ville komme børn i ægteskabet.
  5. En 26-årig landbrugsmedhjælper og en 22-årig husassistent om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. De var begge åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 64 og 74), og de var begge steriliseret.
  6. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig landbrugsmedhjælper. Hun var gravid ved andragendets indgivelse. Da der fandtes flere tilfælde af åndssvaghed i hendes familie, henstillede retslægerådet, at hun lod sig sterilisere efter fødselen. Efter at sterilisation i overensstemmel-
- se hermed havde fundet sted, meddelte justitsministeriet dispensation.
7. En 36-årig røgeriarbejder, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 36-årig syerske. Han var steriliseret, og hans arbejdsevne og sociale tilpasningsevne var efter det oplyste særdeles god.
  8. En 27-årig gartnerimedhjælper, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 70), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig husassistent. Han var tidligere steriliseret.
  9. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 62), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig arbejdsmand. Hun var ikke steriliseret, og da hun fandtes uegnet til at forsørge og opdrage børn, blev tilladelsen betinget af sterilisation.
  10. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig murerarbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  11. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 67), om tilladelse til ægteskab med en 29-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  12. En 42-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 55-årig invaliderentyder, der tidligere havde været under åndssvageforsorg. Hvin var ikke steriliseret, og da det var vanskeligt at bedømme brudgommens egnethed som forsørger, blev tilladelse først meddelt, efter at andragerinden var blevet steriliseret.
  13. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60-64), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig arbejdsmand. Hun var ikke steriliseret. Da

- hun imidlertid måtte antages at være ude af stand til at tage sig af børn på forsvarlig måde, blev tilladelse først meddelt, efter at sterilisation havde fundet sted.
14. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 71), om tilladelse til ægteskab med en 22-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  15. En 31-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 62), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  16. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63), om tilladelse til ægteskab med en 22-årig svejser, som havde været straffet for tyveri. Hun var tidligere steriliseret. Tilladelse meddelt, uanset brudgommens kriminelle tilbøjeligheder.
  17. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig specialarbejder. Hun var tidligere steriliseret.
  18. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 51), om tilladelse til ægteskab med en 47-årig fodermester. Hun var tidligere steriliseret.
  19. En 30-årig kvinde, som var dømt til anbringelse under åndssvageforsorg, bl. a. for at have haft samleje med en dreng under 15 år, om tilladelse til ægteskab med en 38-årig landbrugsmedhjælper. Hun måtte intellektuelt placeres på overgangen mellem sinker og åndssvage (I.K. 75). Hun var efter inddragelsen under forsorg blevet steriliseret.
  20. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63), om tilladelse til ægteskab med en 27-årig svagt begavet landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
  21. En 50-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 52-årig skræddersvend. Hun var tidligere steriliseret.
  22. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (på grænsen til middel grad; I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 30-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  23. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 74), om tilladelse til ægteskab med en 25-årig arbejdsmand, som havde været straffet for landskadelig virksomhed. Hun var tidligere steriliseret.
  24. En 33-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 45-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  05. En 33-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63), om tilladelse til ægteskab med en 37-årig arbejdsmand, som i hjemmet havde 2 børn af et tidligere ægteskab. Hun var tidligere steriliseret.
  26. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 28-årig vægter. Hun var tidligere steriliseret.
  27. En 29-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 30-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  28. En 53-årig arbejdsmand og hans 25-årige husbestyrerinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. De var begge åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 58 og 60) og havde 2 fællesbørn. Ved andragendets indgivelse var hun påny gravid. På grund af betydelig fare for, at børnene skulle blive åndssvage, blev tilladelse først meddelt, efter at hun var blevet steriliseret.
  29. En 25-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 74), om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende husassistent. Han var steriliseret. Andragendet blev først afslået, da han tidligere havde været meget vanskelig og uligevægtig, og da det var tvivlsomt, om han var blevet stabiliseret så meget, at han kunne forsørge en hustru. Da de pågældende efter 1 års forløb fremdeles holdt sammen, blev dispensation meddelt.
  30. En 33-årig mand, som var dømt til anbringelse på åndssvageanstalt for uterlighed, om tilladelse til ægteskab med en 22-årig kvinde. Han var åndssvag i lettere grad (I.K. 68) og var udskrevet af åndssvageforsorg, efter at han havde ladet sig sterilisere.
  31. En 25-årig tidligere gift kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 25-årig arbejdsmand, som havde været straffet for landskadelig virksomhed. Hun var tidligere steriliseret.

- delse til ægteskab med en 21-årig dyrepasser. Hun var tidligere steriliseret.
32. En 34-årig søfyrbøder, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), om tilladelse til ægteskab med sin 47-årige husbestyrerinde. Han var tidligere steriliseret.
  33. En 29-årig transportarbejder om tilladelse til ægteskab med en 34-årig kvinde. Han var flere gange fritaget for tiltale for tyveri og andre berigelsesforbrydelser mod forbliven under åndssvageforsorg. Intellektuelt var han placeret på grænsen mellem sinker og åndssvage (I.K. 73-79). Han var ikke steriliseret, og tilladelsen blev meddelt uden forudgående sterilisation, da hans intelligensdefekt muligvis ikke var arveligt betinget, og da han ansås egnet til at opdrage og forsørge børn.
  34. En 36-årig fodermester og en 32-årig husassistent om tilladelse til ægteskab med hinanden. Han var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), hun i lettere til middel grad (I.K. 55). Hun var tidligere steriliseret.
  35. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), om tilladelse til ægteskab med en 25-årig landbrugsmedhjælper, der havde været straffet for tyveri. Hun var tidligere steriliseret.
  36. En 28-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 74), om tilladelse til ægteskab med en 39-årig arbejdsmand, som havde været straffet flere gange for berigelsesforbrydelser og overtrædelse af afholdspålæg. Dispensation blev meddelt, uanset at hun var karakterologisk ustabil, og selv om kæresten muligvis ikke var i stand til at give hende nogen væsentlig støtte. Hun var tidligere steriliseret.
  37. En 30-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 22-årig kvinde. Han var inddraget under åndssvageforsorg på grund af berigelsesforbrydelser og var straffet for alfonseri. Han var nu steriliseret og havde tidligere været gift.
  38. En 47-årig mand og en 30-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 83 og 60). Hun var inddraget under åndssvageforsorg efter flere mindre berigelsesforbrydelser og forbrydelser mod kønssædeligheden. Hun var nu steriliseret.
  39. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 58-60), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
  40. En 36-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 54), om tilladelse til ægteskab med en 32-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  41. En 24-årig landbrugsmedhjælper og en 32-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 62 og 72), og begge var steriliseret.
  42. En 30-årig landbrugsmedhjælper og en 33-årig husassistent om tilladelse til ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 75 og 61), han dog på grænsen til sinkestadiet. De var begge steriliseret.
  43. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69-71), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig elektrosvesjer. Hun var tidligere steriliseret.
  44. En 28-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 51), om tilladelse til ægteskab med en 34-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  45. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 37-årig arbejdsmand. Tilladelsen meddelt, uanset at hun ansås for karakterologisk ustabil. Hun var tidligere steriliseret.
  46. En 24-årig fisker, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), og som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab med en 22-årig filetskærerske. Han var tidligere steriliseret.
  47. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 71), om tilladelse til ægteskab med en 36-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
  48. En 22-årig kvinde, der intellektuelt måtte placeres på grænsen mellem sinker og åndssvage (I.K. 67), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig arbejdsmand, der gentagne gange havde været straffet for berigelsesforbrydelser. Hun

var ikke steriliseret, og tilladelsen blev ikke betinget af forudgående sterilisation, bl. a. under hensyn til, at åndssvagediagnosen var tvivlsom.

49. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 56), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da hun ikke ansås for tilstrækkeligt psykisk stabiliseret; men da de pågældende efter 1 års forløb fremdeles holdt sammen, og da hun nu syntes mere stabiliseret, blev tilladelsen meddelt.
50. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 73), om tilladelse til ægteskab med en 34-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Begge havde været straffet for mindre berigelsesforbrydelser.
51. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63), om tilladelse til ægteskab med en 20-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da man fandt det tvivlsomt, om hun forstod betydningen af et ægteskab, og da han endnu var noget umoden. Efter 1 års forløb, da de pågældende fremdeles holdt sammen, blev tilladelse meddelt.
52. En 32-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 26-årig ekspeditrice. Han var blevet dømt til anbringelse på åndssvageanstalt for manddrab. Andragendet blev først afslået, da en begæring om prøveudskrivning ikke var blevet tage til følge af retten. Da han senere ved retskendelse blev prøveudskrevet fra åndssvageanstalten, blev tilladelse meddelt. Han var på det tidspunkt blevet steriliseret.
53. En 19-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 43-årig fodermester. Hun var tidligere steriliseret.
54. En 25-årig arbejdsmand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med sin 34-årige, noget svagt begavede husbestyrerinde. De pågældende havde et barn sammen. Tilladelsen blev ikke betinget af sterilisation, men parterne blev gjort bekendt med, at faren for arveligt belastet afkom efter retslægerådets opfattelse ikke var helt ubetydelig, og herefter underkastede kvinden sig frivilligt sterilisationsoperation.
55. En 40-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 36-årig invaliderentennyder. Hun var tidligere steriliseret.
56. En 32-årig lettere åndssvag (I.K. 69) arbejdsmand og en 35-årig ligeledes lettere åndssvag kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var steriliseret.
57. En 31-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig landarbejder. Hun var tidligere steriliseret.
58. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60-63), om tilladelse til ægteskab med en 32-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da hun frembød en betydelig mangel på stabilitet, men da parterne efter ca. 6 måneders forløb fremdeles holdt sammen, og da hun på dette tidspunkt fandtes noget mere stabiliseret, blev tilladelse meddelt.
59. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 55), om tilladelse til ægteskab med en 27-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
60. En 37-årig porcelænsarbejder, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 19-årig husassistent. Han var ved dom på grund af tyverier og landsskadelig virksomhed dømt til anbringelse på åndssvageanstalt. Han var ikke steriliseret, og dispensation blev ikke betinget af sterilisation.
61. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 73), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
62. En 39-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 56), om tilladelse til ægteskab med en 33-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
63. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 46), om tilladelse til ægteskab med en 29-årig husmand. Hun var tidligere steriliseret.

64. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 65), om tilladelse til ægteskab med en 33-årig arbejdsmand, som tidligere havde været straffet for blufærd ighedskrænkelser. Hun var tidligere steriliseret.
65. En 39-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 29-årig kvinde. Han, der aldrig havde været under forsorg, var ikke steriliseret. Dispensation blev meddelt uden krav om sterilisation, da både hans og hendes slægt var psykisk sunde.
66. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til at indgå ægteskab med en jævnaldrende landmand. Hun var tidligere steriliseret.
67. En 24-årig fodermester og en 43-årig husassistent om tilladelse til ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 60 og 71), og begge var steriliseret.
68. En 49-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 42-årig fabriksarbejder. Hun var tidligere steriliseret.
69. En 29-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 72), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
70. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 73), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig mand, som ernærede sig som motorbud. Denne forlovelse blev hævet, og hun søgte og fik derefter tilladelse til at gifte sig med en 27-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
71. En 37-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 51), om tilladelse til ægteskab med en 33-årig cementarbejder. Hun var tidligere steriliseret.
72. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 53-55), om tilladelse til ægteskab med en 24-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
73. En 35-årig fodermester og en 40-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 74 og 72), og begge var steriliseret.
74. En 35-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da man anså hendes evner til at klare selv et mindre hjem for ringe. Parterne fortsatte imidlertid deres samliv, og da hun bestred husførelsen bedre, og i det hele var mere stabil end ventet, blev dispensation senere meddelt.
75. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 56), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
76. En 24-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 18-årig fabriksarbejderske, som var gravid på det tidspunkt, da andragendet blev indgivet. Han var ikke steriliseret. Da der var fare for, at eventuelle børn ville blive åndssvage, blev dispensation meddelt på betingelse af sterilisation.
77. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 52), om tilladelse til ægteskab med en 47-årig fisker, som flere gange havde været straffet for berigelsesforbrydelser. Hun var tidligere steriliseret.
78. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
79. En 44-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69-72), om tilladelse til ægteskab med en 45-årig teglværksarbejder, der havde 3 børn af et tidligere ægteskab hos sig. Dispensation blev under hensyn til andragerindens alder ikke betinget af sterilisation.
80. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 25-årig arbejdsmand. Hun var ikke steriliseret, og andragendet blev først afslået, da hun nægtede at lade sig sterilisere. Selv om faren for arveligt belastet afkom var nærliggende, blev dispensation senere meddelt uden krav om sterilisation, da parterne stadig holdt sammen, og da det ikke kunne udelukkes, at hun var i stand til på forsvarlig måde at tage sig af børn.

81. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 72), om tilladelse til ægteskab med en 30-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
82. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 70), om tilladelse til ægteskab med en 22-årig chauffør. Hun var tidligere steriliseret.
83. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til ægteskab med en 32-årig gårdejer. Hun var tidligere steriliseret.
84. En 29-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
85. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 44-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da hun måtte antages at være ude af stand til - selv med støtte fra en stabil ægtefælle - at passe et mindre hjem. Da hun senere ved retten påstod sig udskrevet af åndssvageforsorg og fik medhold heri, blev dispensation meddelt.
86. En 25-årig daglejer, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 20-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret.
87. En 34-årig fodermester, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 35-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 56). Begge var tidligere steriliseret.
88. En 27-årig støberiarbejder, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 76), og som var dømt til anbringelse på åndssvageanstalt efter flere tyverier, om tilladelse til ægteskab med 24-årig kontorassistent. Han var tidligere steriliseret.
89. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 62), og som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab med en 30-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
90. En 32-årig landbrugsmedhjælper, der var inddraget under åndssvageforsorg efter flere tilfælde af blufærdighedskrænkelser, om tilladelse til ægteskab med en 30-årig husassistent. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 71 og 60), og begge var steriliseret.
91. En 28-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68-73), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
92. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 39-årig jord- og betonarbejder. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da hun ikke kunne antages at have den fornødne forståelse af ægteskabets betydning, men efter at parterne havde samlevet i et år, blev tilladelse meddelt.
93. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 71), om tilladelse til ægteskab med en 33-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
94. En 28-årig køkkenkarl, der var åndssvag i middel grad (I.K. 45-51), om tilladelse til ægteskab med en 27-årig husassistent, der var åndssvag i lettere grad. Begge var steriliseret. Andragendet blev først afslået, da han næppe kunne bidrage til opretholdelsen af et hjem, og da hans forståelse af ægteskabets betydning måtte anses for tvivlsom. Der blev endvidere taget hensyn til, at hun flere gange havde været straffet for tyveri og derfor endnu måtte anses for så ustabil, at hun kun med støtte af en virkelig stabil ægtefælle kunne passe et mindre hjem. Efter 1 års forløb var hun blevet mere socialt stabiliseret, og der var nu rimelig udsigt til, at et ægteskab kunne lykkes, og herefter blev dispensation meddelt.
95. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 24-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Tilladelsen blev meddelt, uanset at hun i perioder var forfalden til alkoholmisbrug, og uanset at kæresten gennem længere tid havde været arbejdsløs og vist nok måtte anses for at være noget arbejdssky.
96. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), og som var inddraget under forsorg efter at have begået forskellige småtyverier, om til-

- ladelse til ægteskab med en 52-årig arbejdsmand, som gentagne gange havde været straffet for berigelses- og (mindre grove) sædelighedsforbrydelser. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da kæresten ansås for at være ude af stand til at yde hende den fornødne støtte, men efter at parterne havde samlevet et års tid, og hun havde vist sig i stand til at passe deres hjem på forsvarlig måde, blev tilladelse meddelt.
97. En 43-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig kvinde. Han var ikke steriliseret.
98. En 24-årig fisker, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 59), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret.
99. En 27-årig arbejdsmand, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 21-årig ligeledes lettere åndssvag kvinde. Begge var steriliseret.
100. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig arbejdsmand, der havde været straffet flere gange for småtyverier. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da kæresten ikke ansås egnet til at yde hende den fornødne støtte til pasningen af et mindre hjem, men da parterne efter 1 års forløb stadig holdt sammen, blev dispensation meddelt.
101. En 35-årig arbejdsmand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 72), om tilladelse til ægteskab med en 72-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad. Begge var steriliseret. Andragendet blev først afslået, da han ansås for ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem, og da hun ikke kunne yde ham nogen støtte hertil, men da de efter 2 års forløb stadig holdt sammen og havde været i stand til at klare sig socialt, blev dispensation meddelt.
102. En 35-årig landbrugsmedhjælper om tilladelse til ægteskab med en 25-årig husassistent. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 76 og 71). Hun var tidligere steriliseret.
103. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 58), om tilladelse til ægteskab med en 24-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
104. En 31-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), og som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab med en 51-årig havnearbejder. Hun var tidligere steriliseret.
105. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 58), om tilladelse til ægteskab med en 32-årig invaliderentenyder. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da det måtte antages, at hun ikke havde megen forståelse af et ægteskabs betydning, og da hun ikke kunne klare sig selv, og da slet ikke pasningen af et hjem. Da parterne havde samlevet i 1 år og havde klaret sig; socialt, blev dispensation meddelt.
106. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63-67), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig traktorfører. Hun var tidligere steriliseret.
107. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 56), om tilladelse til ægteskab med en 39-årig landbrugsmedhjælper, der havde været straffet for tyveri. Hun var tidligere steriliseret.
108. En 38-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 41), om tilladelse til ægteskab med en 28-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
109. En 24-årig landarbejder, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 53), og som var dømt til anbringelse på åndssvageanstalt efter talrige tyverier, om tilladelse til ægteskab med en 22-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret.
110. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 70), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
111. En 20-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 55), om tilladelse til ægteskab med en 25-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev først afslået, da hun kun med megen støtte ville kunne klare selv det mest elementære i et lille hjem, og da kæresten ansås for ude af stand til at yde hende

- denne støtte. 6 måneder senere blev tilladelsen meddelt, da hun viste sig at være mere stabil og arbejdsmæssigt dygtigere end ventet.
112. En 35-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 50-årig lagerarbejder. Hun var tidligere steriliseret.
  113. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til ægteskab med en 34-årig arbejdsmand, som havde været straffet flere gange for tyveri og blufærdighedskrænkelser. Hun var tidligere steriliseret.
  114. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 56), og som tidligere havde været gift, om tilladelse til ægteskab med en 36-årig daglejer. Hun var tidligere steriliseret.
  115. En 24-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 25-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  116. En 28-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 64-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  117. En 29-årig arbejdsmand, der var åndssvag i lettere grad, og som havde været inddraget under åndssvageforsorg på grund af adskillige berigelsesforbrydelser, om tilladelse til ægteskab med en 21-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret.
  118. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad på grænsen til sinke-stadiet (I.K. 74-78), om tilladelse til ægteskab med en 48-årig malersvend. Hun var tidligere steriliseret.
  119. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 57), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
  120. En 36-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad med en ikke ubetydelig karakteruligevægt, og som havde været straffet flere gange for tyveri, om tilladelse til ægteskab med en 34-årig havnearbejder. De pågældende havde tidligere været gift med hinanden uden tilladelse, men man havde ikke dengang fundet grundlag for at anlægge orastødsessag. De var i mellemtiden blevet skilt, men søgte nu om tilladelse til påny at indgå ægteskab, hvilket blev tilladt. Hun var i mellemtiden blevet steriliseret.
  121. En 51-årig landbrugsmedhjælper, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 57-60), om tilladelse til ægteskab med en ligeledes lettere åndssvag, 51-årig kvinde. Han havde været straffet flere gange for tyveri. Begge var steriliseret.
  122. En 43-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 75), om tilladelse til ægteskab med en 62-årig arbejdsmand. Hun var ikke steriliseret, og tilladelse blev meddelt uden krav om sterilisation på grund af de pågældendes alder.
  123. En 26-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 71), om tilladelse til ægteskab med en 30-årig husmand. Hun var tidligere steriliseret.
  124. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64), om tilladelse til ægteskab med en 38-årig murerarbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
  125. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 65), om tilladelse til ægteskab med en 34-årig cementstøber. Hun var tidligere steriliseret.
  126. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 24-årig, stærkt asocial og arbejdssky mand. Hun var tidligere steriliseret. Dette andragende blev afslået, da hun kun kunne varetage husførelsen med betydelig støtte af en solid og stabil ægtefælle, en støtte, som man ikke fandt, at denne kæreste var i stand til at yde hende. 1 år senere søgte hun om tilladelse til ægteskab med en 29-årig fodermester, og andragendet blev nu imødekommet, da denne kæreste måtte antages at kunne yde hende den fornødne støtte.
  127. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 28-årig isolatør. Hun havde tidligere været gift og var nu gravid. Retslægerådet havde henstillet, at tilladelse kun blev meddelt på betingelse af, at hun underkastede sig sterilisationsoperation, men dispensation blev ikke betinget af sterilisation.
  128. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 54), om tilladelse til

- ægteskab med en 34-årig filetskærer. Hun var tidligere steriliseret.
129. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 40-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
130. En 31-årig landbrugsmedhjælper om tilladelse til ægteskab med en 35-årig kvinde. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 45 og 64). Han havde været inddraget under forsorg efter forskellige sædelighedsforbrydelser, men var nu udskrevet af åndssvageforsorg. Hun var tidligere steriliseret.
131. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63), om tilladelse til ægteskab med en 27-årig landbrugsmedhjælper, som havde været straffet for brandstiftelse. Hun var tidligere steriliseret.
132. En 29-årig invaliderentynder, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 20-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret.
133. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64-69), om tilladelse til ægteskab med en 29-årig landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret.
134. En 29-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 58), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig husmand. Hun var tidligere steriliseret.
135. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 25-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret.
136. En 27-årig mand og en 33-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 66 og 69). Han var inddraget under forsorg efter forskellige sædelighedsforbrydelser og ernærede sig nu som landbrugsmedhjælper. Andragendet blev først afslået, da han på grund af udtalte karakterbrist ikke ville kunne yde hustruen den fornødne støtte, men da de senere efter 1 års forløb begge var udgået af forsorg og stadig holdt sammen, blev dispensation meddelt.
137. En 57-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 53), om tilladelse til ægteskab med en 46-årig arbejdsmand.
- Tilladelsen meddeltes, uanset at retslægerådet anså hendes forståelse af ægteskabets betydning for utilstrækkelig.
138. En 41-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til ægteskab med en 45-årig trælastarbejder. Hun var tidligere steriliseret.

B. Afslag:

1. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 21-årig arbejdsmand. Hun var ikke steriliseret, men dispensation blev gjort betinget af sterilisation, da risikoen for arveligt belastet afkom var betydelig. Hun nægtede imidlertid at lade sig sterilisere og indgik senere ægteskab uden tilladelse. Der fandtes ikke tilstrækkeligt grundlag for at anlægge sag til omstødelse af ægteskabet.
2. En 36-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), og som havde været straffet gentagne gange for tyverier, om tilladelse til ægteskab med en 26-årig kvinde, der tidligere havde været gift 2 gange, og som ligeledes var straffet for tyverier. Han var steriliseret. Andragendet blev afslået, fordi kæresten ansås for at være så ustabil, at hun ikke kunne yde ham den fornødne støtte.
3. En 52-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 53), om tilladelse til ægteskab med en 58-årig arbejdsmand, som tidligere havde været straffet for tyveri. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne antages at have nogen forståelse af ægteskabets betydning, og da hun ikke var i stand til at passe selv et mindre hjem.
4. En 26-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, og som havde været straffet for tyverier og sædelighedsforbrydelse (mod en 5-årig pige), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig kvinde. Han var ikke steriliseret. Hun betegnedes som letlevende og havde været straffet gentagne gange for tyveri. Andragendet blev afslået, fordi hans forståelse af ægteskabets betydning var tvivlsom, og da han i øvrigt næppe kunne anses for at være i stand til at opretholde selv et mindre hjem.

5. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 70-71), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig mand. Hun var ikke steriliseret. Andragendet blev afslået for tiden, idet hendes forståelse af ægteskabet måtte anses for begrænset. Hun var endvidere seksuelt meget løsagtig, og kæresten havde på det tidspunkt, da andragendet blev indgivet, ingen midler til at stifte et hjem for.
6. En 32-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 67), om tilladelse til ægteskab med en 49-årig sliber, der levede under særdeles dårlige økonomiske forhold. Andragendet blev afslået, da hun ansås for holdningsløs og for seksuelt noget vidtløftig. Hun var endvidere ude af stand til at passe et hjem og kunne ikke vente nogen som helst støtte fra kæresten.
7. En 31-årig mand og en 32-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. De var begge åndssvage i lettere grad. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om manden forstod ægteskabets betydning, og da han var ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem. Det var endvidere oplyst, at kvinden var meget sjusket og uselvstændig.
8. En 42-årig mand og en 28-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i middel grad (I.K. hhv. 53 og 50). Han var kastreret. Andragendet blev afslået, da hun savnede forståelsen af ægteskabets betydning, og da begge ansås for at være ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af selv et mindre hjem.
9. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 58), om tilladelse til ægteskab med en 42-årig småt begavet, ikke særlig stabil mand, som flere gange havde været straffet for tyveri. Hun var steriliseret. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun forstod ægteskabets betydning, og da hun var ude af stand til på egen hånd at varetage husførelsen selv i et mindre hjem.
10. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 54), om tilladelse til ægteskab med en 29-årig landbrugsmedhjælper. Hun var steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne anses for at være tilstrækkelig psykisk stabiliseret.
11. En 28-årig kvinde og en 26-årig mand om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 62 og 57), og begge var steriliseret. Andragendet blev afslået, selv om hun i og for sig måtte antages at forstå betydningen af et ægteskab, men det kunne ikke forventes, at hun uden hjælp ville kunne varetage husførelsen i et mindre hjem. Manden var ikke i stand til at yde hende den fornødne støtte, og hans evne til økonomisk at opretholde et hjem var begrænset.
12. En 27-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, om tilladelse til ægteskab med en 23-årig kvinde. Han var dømt til anbringelse under åndssvageforsorg for tyverier og havde efter den tid 4 tiltalefrafald for berigelsesforbrydelser. Efter andragendets indgivelse havde han påny begået tyveri. Andragendet blev afslået, da hans forhold ikke var tilstrækkeligt stabiliserede.
13. En 51-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad, om tilladelse til ægteskab med en 41-årig tjenestekar, som flere gange havde været straffet for berigelsesforbrydelser. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne antages at have den fornødne forståelse af ægteskabets betydning.
14. En 31-årig mand og en 41-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere til middel grad (I.K. hhv. 60 og 53), og begge var steriliseret. Andragendet blev afslået, da ingen af dem kunne antages at have nogen virkelig forståelse af ægteskabets betydning.
15. En 48-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, men med et meget vanskeligt sind, om tilladelse til ægteskab med en 51-årig fodermester. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne ernære sig selv og næppe kunne forestaa husholdningen selv i et mindre hjem.
16. En 31-årig mand og en 22-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i middel grad (I.K. 56 og 55). Andragendet

blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun **fuldt** ud forstod et ægteskabs betydning, og da han ikke var i stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem.

17. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 60), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig fodermester. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun kun ville kunne passe selv et mindre hjem med en kraftig støtte fra en stabil ægtefælle, og kæresten skønnedes ikke at være i besiddelse af disse egenskaber.
18. En 51-årig fodermester og en 37-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. hhv. 75 og 61-68). Han var kastreret, og hun var steriliseret. Han var inddraget under åndssvageforsorg, fordi han ansås farlig for sig selv og sine omgivelser; desuden havde han begået en række lovovertrædelser - tyveri, brandstiftelser og sædelighedsforbrydelser. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om han forstod betydningen af et ægteskab, og da han næppe var i stand til at opretholde et hjem. Desuden var hun ustabil og ville trænge til en meget kraftig støtte, som han ikke var i stand til at yde hende.
19. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60-65), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig laboratorietjent. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne antages at være tilstrækkelig psykisk stabiliseret og næppe kunne forestå pasningen af selv et mindre hjem.
20. En 33-årig arbejdsmand og en 47-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Han var åndssvag i lettere grad og hun i lettere til middel grad. Andragendet blev afslået, da hun ansås for at være så karakterustabil, at hun ikke foreløbigt kunne klare sig uden for en åndssvageanstalt. Desuden var han ikke i stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem.
21. En 22-årig kvinde, **der** var åndssvag i lettere grad (I.K. 69), om tilladelse til ægteskab med en 30-årig arbejdsmand, som havde været straffet for berigelsesforbrydelser og for uterlighed. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, fordi hun var så psykisk uligevægtig, at det var tvivlsomt, om hun ville kunne klare sig i et ægteskab.
22. En 26-årig mand, der ernærede sig som daglejer, og som var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig husassistent. Han var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da der næppe var mulighed for, at han kunne bidrage til opretholdelsen af et hjem.
23. En 22-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til ægteskab med en 21-årig kvinde. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om han havde evne til økonomisk at bidrage til opretholdelsen af et mindre hjem, og da kæresten, der tidligere havde været noget letlevende, var ude af stand til at yde ham den nødvendige støtte.
24. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad (I.K. 45-50), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig mand, der ernærede sig som reservepostbud. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun havde nogen forståelse af et ægteskabs betydning, og da hun måtte anses for at være ude af stand til at passe selv et mindre hjem.
25. En 26-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 68), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 30-årig husassistent. Han var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået for tiden, da han ikke kunne antages at være tilstrækkeligt stabiliseret.
26. En 33-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 74), og som var dømt til anbringelse på åndssvageanstalt for landsskadelig virksomhed, om tilladelse til ægteskab med en 20-årig kvinde. Andragendet blev afslået, da han kun med effektiv støtte kunne bidrage til opretholdelsen af et hjem, og da kæresten skønnedes ude af stand til at yde en sådan støtte.
27. En 24-årig mand og en 27-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med

- hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. 61), og begge var steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun var ude af stand til at bestride husførelsen i et mindre hjem, og da han ikke ville kunne bidrage væsentligt til hjemmets økonomiske opretholdelse.
28. En 35-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, og som var noget karakter-ustabil med svage hæmninger over for kriminelle tilskyndelser, om tilladelse til ægteskab med en 19-årig kvinde. Andragendet blev afslået, da han ansås for at være ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af selv et mindre hjem.
29. En 33-årig arbejdsmand og en 29-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad, og begge var steriliseret. Han havde været straffet flere gange for berigelsesforbrydelser. Andragendet blev afslået, da begge skulle have megen støtte fra en stabil ægtefælle for at kunne klare sig.
30. En 34-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 64-68), om tilladelse til ægteskab med en 35-årig sinkepræget landbrugsmedhjælper. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun ikke kunne antages at have den fornødne forståelse af et ægteskabs betydning.
31. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad, og som tidligere havde været gift, om tilladelse til at indgå ægteskab med en 45-årig mand, der - da andragendet blev indgivet - var anbragt på forsørgelsesanstalt som subsistensløs. Andragendet blev afslået, da hun næppe kunne anses for egnet til at passe et mindre hjem, og da kæresten var uegnet til at yde hende nogen som helst form for støtte.
32. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse til at indgå ægteskab med en 35-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da hun var uegnet til at varetage husførelsen i selv et mindre hjem.
33. En 30-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad på grænsen til åndssvaghed i højere grad (I.K. 45-50), om tilladelse til ægteskab med en 60-årig fhv. arbejdsmand. De pågældende havde tidligere været gift med hinanden uden justitsministeriets tilladelse, og ægteskabet havde været omstødt efter påstand af manden. Andragendet blev afslået, da hendes forståelse af et ægteskabs betydning og hendes praktiske duelighed var ringe.
34. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i middel til lettere grad (I.K. 56), om tilladelse til ægteskab med en 26-årig landbrugsmedhjælper, der intellektuelt var placeret på grænsen mellem sinker og åndssvage. Andragendet blev afslået, da hun ikke havde nogen nævneværdig forståelse af et ægteskabs betydning, og da det var tvivlsomt, om hun kunne passe et lille hjem. Desuden var kæresten ude af stand til at yde hende nogen støtte.
35. En 23-årig kvinde, der var åndssvag i middel grad, på grænsen til åndssvaghed i højere grad (I.K. 55), om tilladelse til ægteskab med en 31-årig landbrugsmedhjælper, som havde været straffet for tyveri. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun havde nogen forståelse af betydningen af et ægteskab.
36. En 22-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 73), om tilladelse til ægteskab med en 24-årig arbejdsmand. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået for tiden, da kæresten, der havde været straffet for vold og tyveri, netop var blevet prøveløsladt, og man derfor ville se tiden an for at faa lejlighed til at erfare, hvorledes hans resocialisering ville skride frem.
- H7. En 30-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 66), og som tidligere havde været gift, om tilladelse til at indgå ægteskab med en 30-årig bryggeriarbejderske. Han var inddraget under åndssvageforsorg efter tyverier. Andragendet blev afslået, da han ikke for tiden var egnet til udskrivning fra åndssvageanstalten og derfor ikke kunne påtage sig ægteskabelige forpligtelser.
38. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 57), om tilladelse til

- at indgå ægteskab med en 23-årig svagt begavet **landbrugsmedhjælper**. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da kæresten ikke kunne anses **for** at være i stand til at yde hende den nødvendige støtte.
39. En 22-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, og som var anbragt på åndssvageanstalt efter at have udvist uterlig adfærd over **for** børn, om tilladelse til at indgå ægteskab med en 35-årig kvinde. Andragendet blev afslået, da udskrivning fra åndssvageanstalt ikke for tiden kunne komme på tale. Han skulle først have lejlighed til under friere forhold at vise, at han var i besiddelse af den fornødne psykiske stabilitet og den fornødne sociale tilpasningsevne.
40. En 25-årig møbelpolstrer og en 20-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med hinanden. Han var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 59), hun åndssvag i lettere grad (I.K. 63), og begge var steriliseret. Andragendet blev afslået, da hans forståelse af et ægteskabs betydning var ringe, og da han næppe var i stand til at bidrage væsentligt til opretholdelsen af et mindre hjem.
41. En 29-årig mand og en ligeledes 29-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Begge var åndssvage i lettere grad (I.K. **hhv.** 70 og 59). Andragendet blev afslået, da det måtte anses for nødvendigt, at han skulle have kraftig støtte af en stabil ægtefælle, og da hun var barnlig og uselvstændig, antoges hun ude af stand til at yde ham den fornødne støtte.
42. En 27-årig mand og en 26-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Han var åndssvag i lettere grad, og hun var åndssvag i middel grad (I.K. 53); begge var steriliseret. Han ernærede sig som landmand. Andragendet blev afslået, da begge ikke kunne antages at have forståelse af ægteskabets betydning, og da han i øvrigt var ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem.
43. En 29-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 63) om tilladelse til at indgå ægteskab med en 35-årig arbejdsmand, som havde været straffet for berigelsesforbrydelser og forbrydelser mod kønssædeligheden, og som i øvrigt blev betegnet som arbejdssky. Andragendet blev afslået, da kæresten var ude af stand til at yde hende den nødvendige støtte.
44. En 21-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 58), om tilladelse til ægteskab med en 23-årig landbrugsmedhjælper, der havde været straffet for sædelighedsforbrydelser. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da hendes forståelse af ægteskabets betydning var mangelfuld, og da hun næppe, selv med støtte af en stabil ægtefælle, kunne passe et hjem.
45. En 25-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 61), om tilladelse **til** ægteskab med en 37-årig specialarbejder. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun ville være i stand til at klare pasningen af et mindre hjem, og da hendes forståelse af ægteskabets betydning inåtte anses for tvivlsom.
46. En 41-årig mand, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 59), om tilladelse **til** at indgå ægteskab. Han var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået for tiden, da hans forståelse af ægteskabets betydning var begrænset, og da det var tvivlsomt, om hans iøvrigt stabile kæreste formåede at give ham den nødvendige støtte.
47. En 27-årig kvinde, der var åndssvag i lettere grad (I.K. 60), om tilladelse til at indgå ægteskab med en arbejdsmand, der gentagne gange havde været straffet for berigelsesforbrydelser. Hun var tidligere steriliseret. Da man **kun** ville kunne tillade hende at indgå ægteskab, hvis hun blev gift med en mand, der var i stand til at yde hende en solid støtte, og da kæresten ikke ansås i stand til at yde en sådan støtte, blev andragendet afslået.
48. En 35-årig mand og en 25-årig kvinde om tilladelse til at indgå ægteskab med hinanden. Han var åndssvag i lettere grad (I.K. 74), hun i middel grad (I.K. 54). Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun forstod betydningen af et ægteskab, og da hun ikke

- ansås for at være i stand til at varetage husførelsen selv i et mindre hjem.
49. En 28-årig kvinde, der var åndssvag i lettere til middel grad (I.K. 53), om tilladelse til ægteskab med en 45-årig fodermester. Hun var tidligere steriliseret. Andragendet blev afslået, da det var tvivlsomt, om hun forstod et ægteskabs betydning og næppe var i stand til at bidrage til opretholdelsen og pasningen af et mindre hjem.
50. En 35-årig mand, der var åndssvag i lettere grad, og som betegnedes som karakterustabil, med svage hæmninger over for kriminelle tilskyndelser, om tilladelse til ægteskab med en 30-årig kvinde. Han var tidligere steriliseret, Andragendet blev afslået, da man anså ham for at være ude af stand til at bidrage til opretholdelsen af et hjem.

Psykopater.

(omfatter årene 1953-1955)

A. Tilladelser:

1. En 43-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 43-årig kvinde. Han havde været dømt til anbringelse i psykopatforvaring på grund af berigelsesforbrydelser, men var nu prøveudskrevet og klarede sig socialt godt. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den stemningsuligevægtige type, men havde under prøveudskrivning vist sig psykisk og socialt stabil. Han var ikke steriliseret, men da det ville være mindre sandsynligt, at der kom børn i ægteskabet, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
2. En 33-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 25-årig ekspeditrice. Han havde været dømt til anbringelse i psykopatforvaring, men var nu prøveudskrevet og havde klaret sig socialt godt, efter at han havde truffet sin kæreste. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, umodne type, men var nu socialt og psykisk stabiliseret og modnet.
3. En 63-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 38-årig afdelingssygeplejerske. Efter gentagne gange at have været idømt almindelig straf var han i 1936 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han i 1948 var blevet overflyttet til sindssygehospital. Ved andragendets indgivelse befandt han sig på sindssygehospitalernes plejehjem, hvor han traf sin kæreste. Han var i 1939 blevet kastret efter ansøgning. Ifølge retslægerådet var han konstitutionel psykopat i højere grad, men under hensyn til kærestens gode forhold fandtes der ikke at være afgørende grunde, som talte imod tilladelse til ægteskab.
4. En 41-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 47-årig gartner. Hun var tidligere steriliseret og havde tidligere været gift 2 gange. Hun havde været indlagt 3 gange på sindssygehospital under diagnosen psykopati og blev fra hospitalet beskrevet som erotoman, tyvagtig, uomgængelig samt rastløs og upålidelig. Ifølge retslægerådet var hun psykopat i højere grad, dog at hun i de senere år var blevet noget psykisk stabiliseret.
5. En 43-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 38-årig kvinde. Han var tidligere straffet for talrige bedragerier og tyverier, ialt 50 strafbare forhold, og havde været dømt til anbringelse i psykopatforvaring. Han havde været prøveudskrevet i 5 år, da andragendet blev indgivet og havde i dette tidsrum ikke påny begået strafbare handlinger. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad med ret ringe erhvervsevne, men da kæresten havde god indflydelse på ham, måtte dispensation tilrådes.
6. En 28-årig murerarbejdsmand om tilladelse til ægteskab med en 25-årig fabriksarbejderske. Han var i 1946 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt efter et forsøg på røveri og var i 1952 blevet prøveudskrevet. Efter prøveudskrivningen havde han ikke begået nye strafbare handlinger. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad, men havde efter prøveudskrivningen vist gode tegn til social tilpasning og psykisk stabilisering. Han var ikke steriliseret, men da der ikke fandtes holdepunkt for, at karakterafvigelsen var arveligt betinget, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.

7. En 31-årig mand om tilladelse til ægteskab med en fraskilt 34-årig kvinde, som havde 2 børn af tidligere ægteskab. I årene fra 1938-1949 var han talrige gange blevet straffet for berigelsesforbrydelser, og i 1951 var han blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han var blevet prøveudskrevet i 1953. Efter prøveudskrivningen havde han været indlagt på tuberkulosehospital, hvor han traf sin kæreste. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, selvhævdende type, og det var usikkert, om han ville kunne tilpasse sig et normalt liv. Andragendet blev herefter først afslået, men 1 år senere blev sagen genoptaget. Han var på dette tidspunkt ved bedre helbred, levede af invaliderende og tjente desuden noget ekstra på en radiofabrik. Da han havde samlevet med kæresten i 9 måneder, og da han havde klaret sig socialt og ikke havde begået nye lovovertrædelser, og da kæresten havde en god indflydelse på ham, blev dispensation herefter meddelt.
8. En 44-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 19-årig sinke-præget kvinde. Han var i 1928 blevet indlagt på sikringsanstalt, hvorfra han i 1937 var blevet overført til psykopatforvaringsanstalt efter at have gjort sig skyldig i vold og brandstiftelse, I 1952 var han blevet udskrevet fra psykopatforvaringsanstalt, men var derefter genindlagt nogle gange efter egen anmodning. Ifølge retslægerådet var han holdningsløs, dysforisk og impulsiv psykopat, og da kæresten var umoden, holdningsløs og sinkepræget, måtte ægteskab frarådes. Andragendet blev herefter først afslået. De pågældende flyttede imidlertid sammen og fik anvist lejlighed, og han opnåede arbejde. Psykopatforvaringsanstaltens forsorgssekretær udtalte i en erklæring, som var tilvejebragt ved sagens senere fornyede behandling, at det så ud til i praksis at gå betydeligt bedre end ventet, og selv om der stadig kunne næres nogen tvivl om hans evne til at opretholde et hjem, fandt, ministeriet dog, at tilladelse nu burde meddeles. Han var ikke steriliseret, men da der ikke var holdepunkter for, at karakterafvigelsen var arveligt betinget, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
9. En 48-årig mand, som tidligere havde været, gift, om tilladelse til ægteskab med en 28-årig kvinde, som han havde samlevet med i ca. 8 måneder. Han var i 1943 blevet idømt psykopatfængsel i 3 år og i 1947 anbringelse i psykopatforvaring. Ifølge retslægerådet var han konstitutionel psykopat af den holdningsløse, upålidelige og karaktersvage type. Endvidere selvhævdende og kontrær med tilbøjelighed til hysteriske reaktioner. I 1953 havde han forsøgt at begå selvmord, men klarede sig i øvrigt socialt godt som maskinarbejder. Han var ikke steriliseret, men da der ikke var holdepunkt for at antage, at karakterafvigelsen var arveligt betinget, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
10. En 36-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 25-årig kvinde. Han var i 1952 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring, hvorfra han var blevet prøveløsladt i 1954. Han havde derefter klaret sig socialt godt som cykelsmed og havde overholdt en foreskreven antabuskur. Ifølge retslægerådet var han psykopat af den holdningsløse, stemningsuligevægtige type, men havde vist god social tilpasningsevne efter prøveløsladelsen. Han var ikke steriliseret.
11. En 50-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 52-årig fabriksarbejderske. Han var i 1950 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring og under opholdet i forvaringsanstalten var han blevet steriliseret. I 1953 blev han prøveudskrevet, men var under udskrivningen stadig ustabil og noget uvederhæftig i økonomiske forhold. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse og stemningsuligevægtige type. Da ægteskabet ville blive barnløst, og da kæresten var nøje informeret om hans forhold, blev tilladelse meddelt, uanset de betænkeligheder, som man på grund af hans stadig ustabile psyke måtte nære til hans evner til at bidrage til opretholdelsen af et hjem.

12. En 36-årig mand om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende kvinde. Han havde været anbragt i psykopatforvaring, hvorfra han nu var prøveudskrevet. Ifølge overlægen ved psykopatforvaringsanstalten var han psykopat af den holdningsløse og stemningsuligevægtige type, men det drejede sig om karakterskader af neurotisk natur, som var opstået i et uheldigt barndoms-milieu. Da han havde klaret sig godt socialt efter prøveudskrivningen, og da han ville være i stand til økonomisk at opretholde et hjem, blev **tilladelse** meddelt. Han var ikke steriliseret, men da der som nævnt ikke var holdepunkter for, at karakterafvigelse var arveligt betingede, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
12. En 21-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 19-årig kvinde. Han havde 3 gange været indlagt på sindssygehospital i årene fra 1949-1952 under diagnosen: psykopati. Det var oplyst, at der både i faderens og moderens slægt var en række tilfælde af sindssygdøm, nervøsitet og karakterabnormiteter. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, impulsive type med tilbøjelighed til vagabondage. Under hensyn til, at han måtte anses for uegnet til at opdrage børn og til, at karakterafvigelsen overvejende var arveligt betinget, blev dispensation betinget af sterilisation.
13. En 43-årig gartneriarbejder om tilladelse til ægteskab med en 47-årig bogholderske. I årene fra 1934-1939 var han 6 gange blevet idømt fængselstraffe for tyverier, og i 1942 og 1946 var han, ligeledes på grund af tyveri, blevet idømt arbejdsstraf. I 1947 blev han dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han i 1951 blev prøveudskrevet. I 1953 blev han påny dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, men blev atter prøveudskrevet i 1955. Ifølge retslægerådet måtte han karakteriseres som psykopat i højere grad, men han havde fornøden forståelse af ægteskabets betydning og kunne bidrage til at opretholde et hjem.
14. En 39-årig mand om tilladelse til ægteskab med en purung pige, som han gennem nogen tid havde samlevet med, og som nu var blevet gravid. Han havde været dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han var blevet prøveudskrevet i 1954. Ifølge erklæring fra overlægen ved psykopatforvaringsanstalten var han psykopat i højere grad af den holdningsløse type, men under prøveudskrivningen var det gået ham forbavsende godt, og man havde indtryk af, at han var ved at rette sig. De karaktermæssige vanskeligheder var i ikke uvæsentlig grad af neurotisk natur. Han var ikke steriliseret, men da der ikke var holdepunkter for, at karakterafvigelsen var arveligt betinget, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
15. En 46-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 46-årig kvinde, der blev beskrevet som moden og stabil. Han havde været dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, men var nu prøveudskrevet, og havde efter prøveudskrivningen klaret sig godt som servicemand ved en hotelgarage. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad. Han var ikke steriliseret, men da der ikke var holdepunkter for, at karakterafvigelsen var arveligt betinget, og da det var mindre sandsynligt, at der ville komme børn i ægteskabet, blev dispensation ikke betinget af sterilisation.
16. En 25-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 22-årig kvinde, som han havde besvangret. Han var i 1951 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt efter at have gjort sig skyldig i tyveri og underslæb samt check- og hotelbedragerier. Under opholdet i psykopatforvaringsanstalten tog han studentereksamen og begyndte at studere teologi. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, fantasifulde type, men et ægteskab kunne muligvis virke stabiliserende på hans videre udvikling. Han var ikke steriliseret, men der fandtes ikke grundlag for at betinge dispensation af sterilisation.
17. En 22-årig mand om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende kvinde. I

årene fra 1947-1954 havde han 6 gange været indlagt på sindssygehospital under diagnosen: epilepsi, alkoholmisbrug samt psykopati. Indlæggelserne på sindssygehospital skyldtes selvmordsforsøg eller selvmordstrusler. Han var nu udskrevet og levede af invaliderente. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den dysforiske holdningsløse type, men han havde efter sidste udskrivning rettet sig betydeligt, havde kun haft et enkelt krampeanfald, drak mindre, og var i det hele taget mere afbalanceret og ligevægtig. Han var ikke steriliseret.

18. En 30-årig arbejdsmand om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende kvinde. Han var i 1951, efter talrige berigelsesforbrydelser, blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring, hvorfra han var blevet prøveudskrevet i 1954. Under prøveudskrivningen havde han klaret sig godt socialt. Ifølge retslægerådet var han småtbegavet psykopat. Kæresten havde haft en gavnlig indflydelse på hans evne til påny at tilpasse sig normale forhold. Han var ikke steriliseret.
19. En 42-årig bagersvend om tilladelse til ægteskab med en 34-årig fraskilt kvinde, som havde 3 børn af tidligere ægteskab. Han var i 1936, 1942 og 1944 blevet idømt psykopatfængsel, og i 1946 var han blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring. I 1950 blev han prøveløsladt efter sterilisation, men blev i 1951 genindsat på grund af tyverier, underslæb og hotelbedragerier. I 1954 blev han påny prøveløsladt og klarede sig nu socialt godt. Ifølge retslægerådet var han en svagt: begavet, psykopatisk præget person med reaktive stemningssvingninger og hysteriform optræden. Han var dog i de senere år blevet mere stabiliseret og havde passet sit arbejde omhyggeligt, og kæresten havde haft en gavnlig indflydelse på ham.

B. Afslag:

1. En 28-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 26-årig fraskilt fabriksarbejderske. Han havde i 1945 deltaget

i en række røverier, hvorefter han var blevet dømt til anbringelse på åndssvageanstalt, idet man anså ham for åndssvag i lettere grad (I.K. 73-75). I 1948 blev han prøveudskrevet, og i 1949 indgik han ægteskab uden justitsministeriets tilladelse. Efter at han i 1949 havde forsøgt at kvæle sin hustru, blev han i 1950 genindlagt på åndssvageanstalt, men blev udskrevet i familiepleje et års tid efter. Han blev samtidig skilt fra hustruen. I 1952 idømtes han 6 måneders fængsel for en række tyverier. Ifølge retslægerådet kunne åndssvagediagnosen ikke opretholdes, men han havde efter rådets opfattelse stedse frembudt og frembød stadig så udtalte psykopatiske karakterforandringer, at han måtte anses for psykopat i højere grad. Andragendet blev afslået, da han måtte antages at være så ustabil, at han ikke kunne bidrage til opretholdelsen af et hjem.

2. En 30-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 35-årig fraskilt kvinde, der havde 3 børn, og som han nu havde besvangret. Han var i 1949 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han var blevet prøveudskrevet: i 1952. I prøvetiden havde han vist sig drikfærdig og arbejdsvillig. Ved andragendets indgivelse var han på grund af tyverier genindsat i psykopati- forvaring. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad, og han var ikke psykisk stabiliseret. Andragendet blev afslået, da han ansås ude af stand til at opretholde et hjem.
3. En 29-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 30-årig noget løsagtig kvinde. Han var i 1953 blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring, hvor han fremdeles hensad. Ifølge retslægerådet var han småtbegavet psykopat af den holdningsløse, upålidelige og selvhævdende type. Andragendet blev afslået, da det ikke kunne afgøres, om han efter prøveudskrivningen kunne opretholde et hjem, og da kæresten var ude af stand til at yde ham nogen form for støtte.
4. En 24-årig mand om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende kvinde, med hvem han havde et barn. Han var i

årene fra 1947 til 1951 gentagne gange straffet for tyverier, og i 1953 var han på grund af en række tyverier blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring. Ved andragendets indgivelse var han endnu ikke blevet prøveudskrevet. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad. Han var ustabil og asocial og kunne ikke bidrage til et hjemsoverholdelse. Andragendet blev afslået, men det blev tilkendegivet, at spørgsmålet kunne tages op til fornyet overvejelse, når han havde været prøveudskrevet nogen tid.

5. En 31-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 20-årig kvinde. Han var i 1951 på grund af ægteskabsbedragerier blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring. Under udgangstilladelse under ledsagelse havde han besvangret sin kæreste. Ifølge retslægerådet var han psykopat af den holdningsløse type. Han var uærlig og ustadig med hensyn til arbejde og kvinder og manglede evnen til at disponere over penge. Andragendet blev afslået, da man fandt det rigtigst at afvente, hvorledes forholdene ville udvikle sig, når han havde været prøveudskrevet i nogen tid.
6. En 30-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 21-årig kvinde, som han havde besvangret. Han havde siden 15-års alderen været straffet talrige gange, navnlig for berigelsesforbrydelser. I 1952 var han blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring, og prøveudskrivning var blevet nægtet i 1953. Da andragendet blev indgivet, stod han imidlertid umiddelbart foran prøveudskrivning. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, viljesvage type med tilbøjelighed til alkoholmisbrug og kriminalitet. Andragendet blev afslået, da spørgsmålet om dispensation burde udskydes, indtil man så, hvordan han klarede sig efter prøveudskrivning.
7. En 39-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 36-årig arbejdsmand. De havde begge tidligere været gift. Hun havde flere gange været indlagt på sindssygehospital under diagnosen: psykopatia konstitutionalis, og hun blev beskrevet som stemningsvingende,

hidsig og lunefuld. Hun levede af invaliderente, og under ægteskabssagens behandling forsøgte hun selvmord, hvilket hun dog straks efter fortrød. Parterne havde samlevet gennem længere tid, men samlivet havde ustandselig givet anledning til husspektakler, der kort før sagen blev rejst over for ministeriet udartede til, at han tog kværlertag på hende. Hun blev derefter påny indlagt på sindssygehospital på grund af reaktiv adfærd af psykotisk art, fremkaldt af de idelige skærmydsler med kæresten. Ifølge retslægerådet var hun småtbegavet sinke og desuden stemningsuligevægtig psykopat i højere grad. Kæresten blev betegnet som psykopat af den selvhævdende og impulsive type. Han var tillige noget følelsesafstumpet. Andragendet blev afslået, da det måtte anses for usandsynligt, at de pågældende kunne yde hinanden den fornødne støtte til opretholdelsen af et hjem.

8. En 42-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 27-årig fraskilt kvinde, der flere gange havde været indlagt på sindssygehospital på grund af psykoser, paranoia m.v. I årene fra 1931-1952 var han straffet ialt 14 gange for alfonseri, vold og forskellige berigelsesforbrydelser. I 1954 var han dømt til anbringelse i sindssygehospital på grund af tyveri, underslæb og dokumentfalsk. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, uligevægtige og upålidelige type. Desuden var han forfalden til misbrug af alkohol og narkotika. Andragendet blev afslået, da de pågældende ansås for at være ganske ude af stand til at opretholde et hjem.
9. En 29-årig mand om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende kæreste, som gentagne gange havde svigtet ham, hvilket havde givet anledning til voldsomme reaktioner fra hans side. Han var i 1951 på grund af berigelsesforbrydelser blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, hvorfra han var blevet prøveudskrevet i 1953. I 1954 var han blevet genindsat, i 1955 påny prøveudskrevet. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad,

han var meget uligevægtig og måtte for tiden anses for ganske uegnet til at opretholde et hjem. Han var efter eget ønske indstillet til lobotomi. Andragendet blev herefter afslået for tiden.

10. En 25-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 33-årig fraskilt kvinde, der havde 2 børn, født uden for ægteskab. Andrageren var fader til det ene barn. Han havde haft en vanskelig barndom og havde bl. a. været i koncentrationslejr, fra han var 13 til han var 17 år. I årene fra 1950-1954 havde

han haft forskellige straffe for berigelsesforbrydelser, og i 1956 var han på grund af alfonseri blevet dømt til anbringelse i psykopatforvaring. Ifølge retslægerådet var han psykopat i højere grad af den holdningsløse, egocentriske type. Andragendet blev afslået under hensyn **til**, at han - da andragendet blev indgivet - netop var blevet anbragt i psykopatforvaring, og man ville derfor se tiden an, indtil han engang blev prøveudskrevet.

Alkoholister.

(1948)

En 67-årig aldersrentenyder om tilladelse til ægteskab med en 72-årig aldersrentenyderske. Begge boede på et alderdomshjem. Han var i 1947 blevet

behandlet for alkoholisk hallucinose, men var nu ophørt med at drikke, Hallucinationer forekom stadig, Dispensation blev meddelt.

Epileptikere.

(omfatter årene 1950-1955)

A. Tilladelser:

1. En 29-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende mand. Hun led af epileptiske anfald og var desuden psykopat af den stemningsuligevægtige og selvhævdende type med mytomane og kriminelle tilbøjeligheder. Hun var ikke steriliseret, men da hun ansås for uegnet til at opdrage børn, og da der var fare for arveligt belastet afkom, blev dispensation betinget af sterilisation.
(Hun indgik senere ægteskab uden at være blevet steriliseret, og justitsministeriet fandt ikke tilstrækkelig grundlag for at påstå ægteskabet omstødt).
2. Meddelt en 29-årig kvinde tilladelse til ægteskab. Hun var epileptiker med relativt sjældne anfald, og væsentlige psykiske ændringer kunne ikke påvises. (Tilladelsen meddelt ex tuto).
3. En 46-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 52-årig ligbærer. Hun var epileptiker med jævnlige anfald og var noget psykisk reduceret.
4. En 25-årig landbrugsmedhjælper om tilladelse til ægteskab med en 21-årig kvinde, som han havde besvangret. Han led af epilepsi med jævnlige anfald, men psykiske forandringer kunne ikke påvises. Det fremgik af oplysninger fra universitetets arvebiologiske institut, at der i hans slægt forekom flere tilfælde af epilepsi. Dispensation blev herefter betinget af sterilisation.
5. Meddelt en 25-årig kvinde tilladelse til ægteskab. Hun havde siden femårsalderen lidt af krampeanfald. Hun var noget sinkepræget, men epileptiske karakterforandringer kunne ikke påvises. Hun var tidligere blevet steriliseret.
6. En 25-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en jævnaldrende mand, som havde besvangret hende. Hun led af epilepsi med aftagende anfaldshyppighed, men psykiske forandringer kunne ikke påvises.
7. En 23-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 28-årig mand, der tidligere havde været underkastet behandling for alkoholisme og narkotikamisbrug. Hun led af epilepsi med moderat anfaldshyppighed, og sikre epileptiske karakterforandringer kunne ikke påvises. Intellektuelt var hun mindre godt udrustet (I.K. 90), og det var tvivlsomt, om kæresten kunne yde hende nogen støtte. Hun var ikke steriliseret, og der fandtes ikke tilstrækkeligt grundlag for at betinge dispensation af sterilisation.
8. En 49-årig kvinde, der var undergivet lawærgemål, om tilladelse til ægteskab med en 55-årig bagersvend. Hun havde siden barndommen lidt af epilepsi. Krampeanfaldene var nu sjældne, men hun havde jævnligt kortvarige abcenser og var med årene blevet stærkt psykisk reduceret, således at hun nu led af epileptisk demens. Efter retslægerådets opfattelse havde hun dog nogen forståelse af betydningen af et ægteskab.
9. En 39-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en mand, som hun i 3 år havde været husbestyrerinde for. Hun led af epilepsi med jævnlige anfald og hyppige kortvarige abcenser og var psykisk i nogen grad reduceret. Efter retslægerådets opfattelse forstod hun betydningen af et ægteskab og var i stand til at føre en husholdning. Hun var tidligere blevet steriliseret.
10. En 18-årig, stærkt sinkepræget (I.K. 75)

kvinde om tilladelse til ægteskab med en 36-årig, ligeledes sinkepræget landarbejder. Ved andragendets indgivelse var hun gravid i 8. måned. Hun led af epilepsi med ikke særligt hyppige anfald, men der var tegn på begyndende epileptisk demens og en betydelig intelligenssvækkelse. Da hun var uegnet til at opdrage børn, og da der var disposition til epilepsi i hendes slægt, blev dispensation betinget af sterilisation.

11. Meddelt en 37-årig mand, der levede af invaliderende, tilladelse til ægteskab. Han led af epilepsi med relativt sjældne anfald, og sygdommen havde kun medført en lettere åndelig reduktion. Han var tidligere blevet steriliseret.

En 33-årig mand om tilladelse til ægteskab med en 22-årig lettere åndssvag kvinde, der var steriliseret. Han led af epilepsi med relativt sjældne anfald, og

psykiske forandringer kunne ikke påvises.

B. Afslag:

En 22-årig kvinde om tilladelse til ægteskab med en 30-årig mand. Hun havde tre gange været tvangsindlagt på sindssygehospital under diagnosen: Epilepsia kryptogenetica. Deviatio psychoc. epileptic. Hun var senest tvangsindlagt efter at have truet med en brødkniv. Ifølge erklæring fra retslægerrådet var hun epileptiker og led af jævnlige anfald og svære, epileptisk betingede sjældelige forstyrrelser, der havde givet sig udslag i selvmordsforsøg og aggressioner.

Andragendet afslået, da hun måtte anses for ganske uegnet til at indgå ægteskab.

